UKRAINIAN VOICE - Ukrainian Weekly Nr. 3 - 26. 5. 1949

UKRAINISCHE STIMME - Ukrainische Wochenzeitung

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИЧНОГО, СУСПІЛЬНОГО І КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ

РІК І. Ч. 3 | МЮНХЕН, четвер, 26 травня 1949 | Ціна 25 пф.

Ми відчуваємо їх живий дух боротьби!

Висока кривава піраміда жертв, що її приніс український нарід на вівтар свого національного визволення на протязі останніх десятиріч. А на вершку її дві найбільші жертви: Головний Отаман Симон Петлюра і полк. Євген Коновалець, що обидва загинули від рук підступних посланців Москви. Дві постаті — два періоди наших останніх визвольних змагань, але одна ідея і один збройний чин. Вони виховали когорти новітніх лицарів української визвольної боротьби, вони надхнули нарід до нового походу тернистим шляхом історії до остаточного визволення. Прикладом свого життя вони воскресили найсвітліші традиції українського лицарства, а своїм політичним розумом надали державного розмаху змаганням поневоленого народу. Петлюра вивів поневолений віками український нарід у державну націю, а Коновалець створив їй збройні кадри для її революційної боротьби.

Їхня жертва у цій боротьбі неначе була потрібна для того, щоб освятити цю боротьбу їхньою кров'ю. Сьогодні вони як символи ідеї більш небезпечні ворогові, ніж коли б вони були живі.

Ідімо до могил у Парижі і Роттердамі і черпаймо над ними нову духову силу і світло розуму, щоб не заблудити нам на небезпечних манівцях еміграційного буття. Шукаймо там, а не десь інше, простих шляхів до майбутньої України!

25. 5. 1926 — 23. 5. 1938

Вони злились в єдину гаму,
Єдиний витворили гуд —
Гук з-під Базару і з-під Крут
Гук із Парижу й Роттердаму...
Не треба слів. Хай встане тиша
І д'горі здіймуться серця —
І хай завмре напруга ця.
Як обри стать архистратига,
Коли стоїть перед престолом,
Вся — харалужна, і горить.
І більше мовить кожна мить
Ніж можна вимовить глаголом.

Олекса Стефанович.

І. МАЛЬЧЕВСЬКИЙ

Шлях Коновальця

Здається, що ніколи не була постать Євгена Коновальця такою близькою і потрібною нам, як саме сьогодні. Віддаль часу та бурхливість останнього десятиліття наближає її ніби ще більше до нас. Серед сьогоднішнього розслабленого українського світу **ця постать — чіткий дороговказ. Як уособлення національної енергії, ясности рішень і, передусім, відданости справі.** Постать начальника добірної військової формації часів збройної боротьби 1917—21 рр. й організатора революційних українських сил. **Сяйво променистого світла на шляху нації з часів визвольних змагань до 2-ої світової війни і як заповіт по наші дні.**

Вийшовши з народу, Євген Коновалець проклав через нарід і для народу свою життєву путь. Його слова і дія — послідовні, їх увінчує вояцька смерть і тому справжній провідник, коронований стернем руху, а після смерти Симона Петлюри — некоронований вождь нації.

Він розкриває і реалізує політичний зміст національної правди — «в своїй хаті своя сила і правда і воля» — **послідовно і планово.** І в цій безкомпромісовій послідовності лежить відмінність його, як політичного провідника і як людини і — відмінність «школи його середовища» в роках визвольної війни — корпусу Січових Стрільців, по ній — Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів.

Блискучий стратег тактик, «гравець» у питанні суверенности України не йде ні на компроміси, ні на «тактику», ні на «гру», як йшло на це стільки українських політиків. Тому він і відкидає пропозицію Петрушевича їхати боронити свою вужчу Батьківщину, коли загрожується революція в Києві і тому в слушний час боронить Центральну Раду і гетьмана, але саме тому на заклик Українського Національного Союзу виступає проти гетьмана, коли гетьман проголошує свій федеративний маніфест з Росією, і тому не йде на варшавську угоду 1920 р. а розпочинає нову фазу українських визвольних змагань, творячи УВО.

Хоче «співпрацювати з усіми позлаковими до цього чинниками для оборони української державности перед ворогом», але з передумовою, що ці чинники не порушать основної вимоги — **суверенности ідеї державности** і включаться до співпраці конкретнішої між «добра волі» і **декларації! Бо Євген Коновалець твердо стоїть на землі і має ясний погляд на речі. все тямить, що не словами дійде свого остаточного завершення невмируща стрілецька ідея!**

Хоче соборничу і розкроєну різними партикулярними програми українську енергію зібрати в рамках надрядної вимоги національної правди і перелити її в конкретний національний чин. Прагнув бути спочатку лише національним вояком і саме тому серед хаосу українського політичного світу — мусів стати політиком.

Знає, що «військо не повинно активно вмішуватися у політику», але знає також, що **за часів революції «треба докладно з'ясувати армії, до чого влада думає змагати, які є наші гасла, а яких треба берегтися, хто є нашим приятелем, а хто ворогом».**

Його Січові Стрільці, що «не виводять у своїй діяльності ніяких хитань» — не лише **формація** суто української державности — **носій** національної волі до державного життя. Національна функція цієї формації не могла закінчитися воєнними діями — вона мусіла позначитися і на дальшому ході українського життя.

Коли український загал після програної збройної війни розпадає зневіра і депресія — Євген Коновалець розпочинає **проти всіх окупантів української землі нову, в нових — революційно-підпільних формах боротьбу.** Розпустивши Січових Стрільців, творить на їх місці і **частинно**

(Закінчення на стор. 2.)

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ
загинув від рук большевицького агента 23. 5. 1938 р. у Роттердамі.

РОСТИСЛАВ ЄНДИК

У річницю Симона Петлюри

В Івана Франка знаходимо трагічну гумореску про майстра Свирида, який боронив місто під час ворожої облоги. Після визволення вдячні громадяни зібралися на раду, щоб нагородити свого героя. Довго і палко сперечалися вони і нарешті... убили його. Не з заздрощів, але з зовсім інших, шляхетніших мотивів — щоб освятити пам'ять його.

До проблеми героя Франко підійшов з глибоким розумінням психології пересічної людини і не випадково обрав для цього саме форму гумористики. **Пересічність бо не відкидає героя і героїзму в хвилини небезпеки і тривоги, але коли вони минають, то для неї стає нестерпною навіть сама думка про них.** Герой перешкоджає жити їй дрібним щоденним життям і закликає або вимагає дальшого напруження, щоб остаточне закріпити і нове збудувати.

Це намагання звичайної, пересічної людини є зрозумілим і випливає з її погляду на життя. Воно поширене серед усього людського роду і може **навіть і є** доцільним. Але не серед кожної спільноти. Воно **доцільне серед спільнот, які** вже мають створені міцні суспільно-державницькі зв'язки і форми, бо вони до деякої міри можуть заступити живого духа. **Де ж таких форм немає, де вони** тільки **творяться**, там вбивання живого героя **приводить** увесь загал до тваринного животіння і духової мертвоти.

Ці всі міркування виникають у свідомості, згадуючи в певні річниці наших героїв, особливо ж героїв визвольної боротьби. МИ ОПАНАХИДИЛИ ЇХ СЕРЕД КАДИЛЬНОГО КУРІННЯ, забуваємо про їхній дух і бережемо їх тільки, **як святих з** іконостасу, що дивляться на нас своїм суворим і грізним оком, але споглядаючи **яких нічого в душі не почуваємо.** І наші ці невиразні почуття саме у дні, присвячені їхній пам'яті, є справжнім глумом над нею, більше того — святотатством. **МИ** ОБІДНЮЄМО СЕБЕ І ТАКИМИ **ВБОГИМИ ДУХОМ** ЗАЛИШАЄМОСЯ.

До нашого Пантеону героїв назавжди увійшов СИМОН ПЕТЛЮРА. **Його велич і неповторність серед революційних постатей 20-х років полягає головним чином у його простій релігійній вірі в нашу Батьківщину. Справжній зміст гасел, що їх висунула революція 1917 року, зрозумів лише він — лише Петлюра, який відразу ж побачив, що вони є тільки засобами, а у московському виданні — тільки диявольськими засобами,** бо СПРАВЖНЬОЮ МЕТОЮ РЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗМАГУ Є СВОБОДА. Тому серед усіх хиб наших ідеологічних засад, історично зумовлених духовістю нашого XIX століття (за винятком Шевченка), ПЕТЛЮРА ВСІЄЮ ГЛИБИНОЮ СВОЄЇ ПАЛКОЇ ДУШІ ВІДЧУВ НАКАЗ ТІЄЇ ДОБИ, ВІДРІЗНИВ ВЕЛИКЕ ВІД ДРІБНОГО, ГОЛОВНЕ ВІД ДРУГОРЯДНОГО І ЗА ЦЕ ВЕЛИКЕ, ЦЕ ГОЛОВНЕ РОЗПОЧАВ ТРАГІЧНУ БОРОТЬБУ.

Пригадуємо собі те дрібне, другорядне: земля і фабрики, анексії та контрибуції, робітничі, селянські та вояцькі ради, мир на фронтах, війна вдома — от та половина революції, за якою багато тодішніх діячів не бачили того, що за нею справді перебуває, а саме влада. СУВЕРЕННА ВЛАДА У СВОЇЙ НЕЗАЛЕЖНІЙ ВІТЧИЗНІ. **Петлюра усвідомив та зрозумів фальш цієї революційної фразеології** і в цьому саме при його фанатичній вірі у національну правду, його правду. І полягає незаперечна і велика заслуга С. Петлюри.

Він не знав компромісів, не давався у питаннях федерації. Він боровся за ЦІЛКОВИТУ самостійність України. І біла, і червона Москва залишалися для нього традиційною Москвою, яка протягом усієї історії нищила Україну, і тому він і відкидав з обуренням всі її солодкі обіцянки.

Злобивні obставини не були сприятливими для Петлюри, цього справжнього ВОЖДЯ РЕВОЛЮЦІЙНОГО РУХУ. Вони складалися проти нього і тому послідовного і дальшого розгортання революційної боротьби знаходив він у своїх глибоких духових силах. І ці його сили виповнювали на все його довкілля.

Це обвиває його постать трагічним серпанком, створюючи величезну розбіжність між дійсністю, в якій йому довелося діяти, та уявою, що була джерелом його державницьких планів. **Він сприймає своє історичне завдання як призначення, не піддається дійсності, але формує її, виповнює її за зразком власної душі.** Я не думаю, щоб згодом Петлюра був романтиком. Ні, він був трагіком, що своєю уявою розкриває невмолимі й незмінні закони, які в свою чергу він намагався здійснити в житті нації.

Певно, справа, за яку він узявся, залишилася незакінченою. Але це не зменшує його постаті. Петлюра відкрив перед нацією нові обрії, і вони залишилися для нації актуальними. Вони стали надією духовою дійсністю. А саме вона є вирішальною. **І залишилися живими його думка й засоби, як здійснювати нашу найвищу мету** — НЕ УГОДАМИ, АЛЕ МЕЧЕМ **(«учімось міцніше держати меч у руках»)**, в одночасно дбаймо про підживлення нації моральних елементів її буття, творчої любови до Батьківщини, сторожкости до ворога, не дрібним самолюбством, але жертвами («ціна крови і жертв, що ними купується мир і добробут нації, завжди буде меншою, коли заздалегідь пам'ятати про відповідальну ролю війська»). НЕ ВОВЧИМ САМОПОЖИРАННЯМ, АЛЕ МОНУМЕНТАЛЬНОЮ ЄДНІСТЮ І ВНУТРІШНЬОЮ ЗГОДОЮ. (**«У мене були моменти, коли безсильно опадали руки, коли здавалось, що гасне віра у святу ідею, та ці моменти людської перевтоми були тоді, коли я не бачив єднання і активности в нашій суспільності, а бачив тільки партійні роздори».**)

Травень — місяць святкування наших ЖИВИХ вождів, а не мертвих святців. У цей час мають стати їх полум'яні постаті, як горючі стовпи перед нашими очима, щоб їхні діла і слова ще раз пережили ми у наших серцях. Ми мусимо бути свідомі, що **ми стоїмо довкола них, як вічних символів, на шляху самоздійснювання нації, а вони самі в нас і** наших кожночасних **вчинках** і ділах живуть далі. **Це усвідомлення мусить бути сильне і непохитне**, воно мусить зростися органічно з нашою вдачею, щоб кожне відступство ставало профанією і злочином. Тільки за цією умовою зможемо гідно святкувати їхню світлу пам'ять і бути гідними їх.

У ВОГНІ ПЕРЕТОПЛЮЄТЬСЯ ЗАЛІЗО В СТАЛЬ, У БОРОТЬБІ ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ НАРОД В НАЦІЮ.

Євген Коновалець.

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО МЕЧ, УЧІМОСЯ МІЦНІШЕ ТРИМАТИ ЙОГО В РУКАХ, А ОДНОЧАСНО ДБАЙМО ПРО ПІДЖИВЛЕННЯ НАШОЮ МОРАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ Й КУЛЬТУРИ, ТВОРЧОЇ ЛЮБОВИ ДО БАТЬКІВЩИНИ.

Симон Петлюра.

О. ЖДАНОВИЧ

На манівцях еґоїзму

У попередній статті («Церква в московському полоні», «Український Голос» ч. 1) ми з'ясували, що Москва застосовує православну церкву для своїх русифікаційних цілей у СССР і для цілей імперіялістичних — поза його кордонами. При цьому ніяк не можна забувати, що **совєтська церква у своєму офіційному вигляді взагалі не є вже церквою у власному значенні цього слова.** Вона не є тепер самостійною організацією. Доки церква в СССР такою була, її переслідували і як таку знищили. Знищили не лише Українську Автокефальну Церкву, яка була повною ознакою життя української нації, чинником її боротьби проти московського поневолення, але й знищили церкву московську, яка готова була стати на шлях підтримки большевицької влади, як влади московського народу в його імперії.

Але церква, навіть як союзник, не була потрібна большевикам. Навіть як союзник, вона була їм небезпечна. Вони не могли її визнати як партнера і знищили настільки, що **тепер вже можна без страху говорити про самостійність церкви «відділеної від держави»**, як це говориться у всіх офіційних заявах. Але вона як церква, **як самостійна організація** не існує й не існуватиме, бо ніколи червоний режим Кремля до такого існування не допустить.

Тепер церква в руках московських можновладців є не союзником, а сліпим знаряддям, яке вони самі змонтували від початку і до кінця, яким вони керують, виходячи виключно з своїх цілей та завдань.

Це відношення можна б порівняти з становищем, наприклад, Анни Паукер і Тіто. І Румунія, і Югославія — комуністичні, отже споріднені й союзні. Але Тіто хоче хоч інколи виходити з власних інтересів, а цього Москва не визнає, з цим не погоджується, бо не хоче мати самостійних союзників. Інша справа Румунія або Чехословаччина, де Москва змонтувала увесь апарат насильства і грає він так, як того вона хоче...

Отже, цілком зрозумілим є сучасний стан церкви в СССР. Ще гірше в Україні! Теперішня церква не стане нашою навіть після повалення диктатури Москви, бо вона у своєму проводі не складається з українців. Священики в більшості — москалі й вони щонайменше на 75% будуть ворожі до нашої визвольної боротьби.

Який же висновок з такого сумного положення? Висновки в нас роблять різні. В першу чергу додають ще до вказаного положення факт, якого й ми не забуваємо, що Москва понад 30 років пропагувала антирелігійне виховання молоді й тепер не бракує навіть ворогів Москви й большевизму, широких українських патріотів, які вважають релігію забобоном, а церкву — зовсім зайвою. Бо коли немає Бога, то для чого ж виконувати священиків, які, мовляв, матиме єдине завдання — говорити що він є, тобто говорити неправду?!

Додаючи це все, **значна частина українського еміграційного загалу робить висновок, що Церква — це взагалі справа неважлива, неактуальна і про неї говорити — це витрачати зайвий час**, бо вона нічого спільного не має ні з визвольною боротьбою, ні з проблемами державного будівництва.

Так само значна частина нашої еміграції робить інший — ще неправильніший, ще шкідливіший висновок. Більш шкідливий тому, що автори першого висновку не мішатимуться в ці справи, як у справи неіснуючі, а автори другого висновку дуже завзято готуються до запровадження у життя своєї концепції і вже тепер жваво її пропагують. Вони говорять, що, мовляв, **православна церква не є церквою воюючою.** Вона скапітулювала перед большевизмом, а капітулянт не може провадити боротьби. Православна церква скомпромітована своєю теперішньою «співпрацею» з большевизмом і вона не може мати популярности в українському народі. Крім того вона зрусифікована і ні в якому разі не може стати чинником нашого внутрішнього відродження. Інша справа — католицька церква, яка вже тепер є воюючою силою проти московського поневолення і яка у майбутньому дасть нам змогу відірватися від духової неволі Москви.

Чи ж можна з цим усім погодитися?

Арґумент про упадок віри у Бога, яка є справою власного сумління кожного, не є поважним. Ми не збираємося примушувати вірити тих, які втратили віру. Їх переконуватиме Церква. Але коли ми вважаємо, що сірий «совєтський человєк» не втратив здібности відродити своє українське національне почуття, коли нас не лякає те, що на вулицях Києва не чути української мови — то не можемо не вірити, що **визволена людина віднайде в своїй душі й відчуття Бога.** І ця справа прийде сама собою. **Вона постане на крові мучеників, так само, як на крові мученика та героя прийде і національне відродження всіх пропащих душ.**

Тут виникає питання: чи українська православна церква має тих борців і мучеників, як наша визвольна політична боротьба, чи вона справді скапітулювала? Про це говорить історія голосніше від нашої статті. **Понад два десятки єпископів УАПЦ вивершують криваву піраміду жертв.** І жертви ці впали не у наслідок переслідувань священиків, як соціяльно шкідливого елементу, в часі військового комунізму чи під час закріплювання сталінської системи. **Піраміди жертв виросли як бо з вірних, які йшли за своїми священиками на заслання і на смерть. УАПЦ не знала ніяких компромісів і жадних договорів** з большевизмом хоч у перші роки московського панування це було можливе, навіть потрібне большевизмові, як певний тактичний маневр. **УАПЦ не мала свого Костельника і її знищили й досі не «відродили»**, так само, як поруч з відродженням у Польщі білого орла, ніхто не відродив Тризуба! І цього ніяк не можна недоцінювати.

Отже, ясно, що **ні про яку «співпрацю» саме УАПЦ з режимом говорити не доводиться.** Хто так говорить, той або не вміє висловитися, або свідомо спекулює.

Так само не має ґрунту і закид, що, мовляв, Москва вживає ім'я православної церкви й тим його компромітує. А чи Москва не вживає понять соціяльної справедливости, свободи, демократії, навіть Української держави та національної гордости? Чи через це цинічне нищення всяких святощів ми повинні їх зрікатися? Хто має відвагу дійти до таких висновків? Адже ще ніхто. То чому ж тоді доходити до таких висновків у справах церкви?!

Українське православ'я не має нічого спільного з московським так само, як український нарід з російським, з яким живе в одній церкві й зрештою в одній державі. Коли говорити, що спільність церкви нас русифікує, то тоді треба визнати, що спільність держави, а тепер «наявність» «української держави» — також відбирають у нас всяку можливість колинебудь духово відокремитися. А з цього прямий висновок: замість, мовляв, творити свою українську державу, яка нагадуватиме нам московську неволю і триматиме нас у духовому зв'язку з Москвою, нам треба увійти до складу держави польської, або (про мене) англійської, бо лише це нам забезпечує духовий відрив від Москви.

Ми чуємо — читач кричить: а б с у р д!!! Такого ніхто не скаже! Можливо, що такого і ніхто не скаже, але в церковних справах таке кажуть і при тому зовсім забувають, що **католицька церква також не є українською національною**, і до неї належать деякі наші добрі сусіди, які також мають претенсії на духовий і не лише духовий вплив... Ми ще ніяк не забули про Грицьки й інші вияви «єдности» в церкві на Холмщині.

У чорні дні варварства на Холмщині великий митрополит Шептицький підніс голос протесту тому, що він був українець. І не менш патріотично зробив би він, якби був і православним. А що зробила тоді для української справи воююча за свободу, сумлінна католицька Церква з Ватиканом на чолі?

Ми не маємо ніякої релігійної нетолеранції. Справа віри — це справа сумління кожної людини. Отже, вважаємо українськими і УАПЦ і Українську греко-католицьку Церкву і вважаємо їх однаково воюючими. Однаково обурюємося проти русифікації Галичини за допомогою московського православ'я, як і всієї України. Але не можемо закривати очей на небезпеку розпалювання релігійних пристрастей у лоні нашого народу й не можемо погодитися на неправильне визначення церковної справи в пляні нашої визвольної боротьби й політики.

Кожна помилка мститься на цілості Нації. А ми бачимо, що **де програє Нація, там програє і наша Церква.** Не ставимо Нації понад Бога, як це нам залюбки закидають люди злої волі, але мусимо ще раз пригадати, що **там де ворог перемагає Націю, там він нищить і Церкву. Отже, і Церква мусить бути зацікавленою в наших загально-національних інтересах.** Але цього, одначе, не можемо сказати про сьогоднішнє ставлення справи деякими церковними чи близькими до них колами.

У статті поважного журналіста М. Брадовича («Українець», ч. 12, Париж — 27. 3. 49) читаємо: «... УПА і воююча Українська Католицька Церква провідні сили в національно-духовій ділянці, могли спричинитися у великій мірі до нового визвольного руху на землях усієї України. Гаслами цього визвольного руху є в Україні — і там само мають бути і на чужині, — Нація і її віра». З контексту цілої статті, як і з наведеної цитати виходить, що вірою української нації є віра **католицька.** Ця історична, м'яко кажучи, неточність нас ажніяк не зворушує. Але уявім собі на хвилину, що в період визвольної боротьби після падіння большевицького режиму, коли на наших землях кипітиме боротьба з п'ятою колоною в Україні й з зовнішнім ворогом, що навіть матиме в своїх єдинонеділимських намаганнях підтримку ворогів комунізму — українська сторона ставитиме **таку** тезу. Її підхопить відразу ж і охоче ворожа пропаганда й почне пригадувати давно минулі часи Хмельниччини й інші часи намагання католицької церкви за допомогою чужої влади закріпитися в Україні. Використає навіть і національні почуття, як це сьогодні роблять комуністи в Китаї, що закидають Чан Кай-Шекові продажність Америці й виступить з гаслом: українські самостійники — це галичани, які хочуть вас продати Польщі й Ватиканові.

Ми не боїмося неслушних закидів. І знаємо, що такий закид ворожої пропаганди не буде слушним. Але не можна заперечувати, що справа релігійна в помосковській і побольшевицькій Україні — дуже делікатна і це міг би побачити п. М. Брадович коли б був в Україні хоч раз за останні 20 років. Але, на жаль, М. Брадович не самотній. Багато людей, у добрій вірі (і в добрій вірі М. Брадовича ми ніяк не сумніваємося) висувають ці справи з мотивів ідеалістичних, але при тому зовсім забувають, що **тут не треба керуватися своїм церковним егоїзмом, як не можна керуватися ідеалізмом і егоїзмом партійним, щоб не запропастити визвольної справи взагалі, а в кожному разі, щоб її не пошкодити.**

Ми ніяк не стоїмо проти католицької Церкви. Ми ніяк не заперечуємо права на вільне висловлювання своїх поглядів. Не заперечуємо свободи проповідувати свої засади всім релігіям в Українській державі, за винятком лише культів ворожих державі й антиморальних. **Але надто поспішне розгортання цих справ вже тепер або в першому періоді зриву й державного будівництва принесе нам напевно необчислиму шкоду, а за певних обставин і цілковитий провал.**

Кожна церква має право бути воюючою за своє поширення. Але **під час майже історичного вибуху пристрастей, яким буде момент розвалу московської в'язниці народів, кидати у вогонь ще порох релігійних суперечок було б злочином.** Бо таки ж не треба забувати, що **традиція православної церкви в Україні є органічною** і не можна заперечити їй права відроджуватися після панування безбожництва власними шляхами й власними темпами. Не підлягає ніякому сумніву для кожного, хто знає українську психіку, що оказати комусь, скажімо, з Харкова, що він боровся за державу під прапором УПА й католицької Церкви — не можна. Він визнає УПА, але ніяк не визнає, що католицтво було натхненником чи спричинником визвольного руху в цілій Україні. Таке фальшування історичних фактів може викликати надто сильну реакцію.

З усіх наведених вище причин мусимо прийти до висновку, що **ніяк не можна надто поспішно «хоронити» православ'я в Україні, і вбачати порятунок у католицтві. Кожному вільно мати свою думку, але не вільно заперечувати українські історичні традиції, не розуміти української психіки й ображати мучеників тієї Церкви, яка боролася ще під час революції і після неї і ніхто «воюючій» її не підтримував.**

Такий егоїстичний підхід прихильників тієї чи іншої Церкви може викликати таку реакцію, яку викликали намагання католицьких священиків за всяку ціну «охрестити» полонених совєтської армії, що вмирали в німецькому полоні. Ці намагання приносили їм, замість потіхи й полегшення, лише збільшення їхніх страждань в останні хвилини життя на землі, а священикам заслужені несимпатії.

Релігійне життя в Україні відродиться лише тоді, коли Церква виправдає себе й доведе свою божественність.

УАПЦ також не вільна від гріхів. Провідники її не можуть, спираючись на свої історичні права, спочивати на лаврах. Від них вимагає наш історичний момент величезних зусиль для одолання тих внутрішніх непорядків, які також не сприятимуть доброму слову населення про Церкву й священство.

Шляхом відродження правдивих традицій УАПЦ, продовжуючи свою історичну ролю в житті української нації, виправдає своє право й стане конструктивним чинником у нашому змаганні за здобуття та закріплення держави. А інші церкви своїм вкладом праці здобудуть також собі право на поширення. Але кожна церква мусить бути такою, щоб нарід її сам захотів, і не смів накидати себе йому в рації своєї войовничости чи з інших, навіть найслушніших причин.

Шлях Коновальця

з них УВО, що розгортається згодом в ОУН.

Цей безпосередній зв'язок між традиціями збройної війни 1917—21 рр. і нашою добою є стрижнем всього сучасного українського визвольного процесу. Вдуються тут світ національної ідеї і дії, і саме Є. Коновалець є рушієм цього світу. Во свіжо бачить, що організованому ворожому наступові може нація протиставитись лише організованим протинаступом, що за війни — а триває ось вже тридцять літ наша національна війна! — мусимо стояти як на війні: «на удар — відповісти протиударом, за кров — платити кров'ю».

Не з фікцій всіляких інтернаціональних доктрин, а з живих заповітів збройної боротьби й через живих учасників цієї боротьби постає ОУН і її пафос та воля включити під прапори нової визвольної дії націю. Це вже не механічна «сума людей», партій чи груп, а духова і фізична мобілізація нації. Галичина і Волинь, Буковина і Закарпаття, еміграція в Европі й за океаном, концентрація й просякнення організованої національної сили на центральні землі материка — цілий світ, де тільки живе українське серце бється — поволі стає неподільним революційно-визвольним українським фронтом. І ця воля нації воювати уособлюється саме в «блідій, середньої постаті людини з веселими, іронічно примружуваними очима, вольним підборіддям і стиснутими оповелінними устами ... », і досить одного її слова, щоб вибухнули петарди, залунали з рук юнаків револьверові стріли» (Олег Кандиба, «Євген Коновалець»).

«Ще місяць, два, три, найбільше рік... Нема часу на передишку. Події дозрівають, треба нам бути до них готовими. За всяку ціну...» — таким був Євген Коновалець.

Та перед обличчям 2-ої світової війни, що вже насувалася, думати й діяти, як думав і діяв Євген Коновалець, значило кидати виклик долі, і Коновалець — що любив ризик і боротьбу — цей виклик кинув...

Ворожа машина в Ротердамі перервала його фізичний шлях, але не могла розірвати шляху духового: бо, як каже поет, — «падає лице від кулі — його життя линуть вперед». Коновалець упав, але його випробуване смертельним вогнем життя — як воля і дороговказ — летить перед нами: «віримо, що прийде час, коли не словами про минуле й не архівальними документами будемо з'ясовувати суть революційної серпанкової ідеї».

М. ХОМ'ЯК

Поштові марки України

(Продовження *).

«ДОПОМОГА ГОЛОДУЮЧИМ».

Ми вже зазначали вище, що «уряд» Української совєтської республіки було утворено ще наприкінці 1917 р. У серпні 1923 р. совєтська Україна «увійшла» до складу Союзу Совєтських Соціялістичних Республік і цим остаточно втратила навіть ілюзорну державну самостійність, зокрема і право мати власні поштові марки, яке перейшло до загальносоюзного уряду в Москві — до загальносоюзного народнього комісаріяту (тепер міністерства) зв'язку. За ці кілька років існування ЄДИНИЙ раз Україні було дозволено видати оригінальні поштові марки.

Це була видана у червні 1923 р. серія марок «ДОПОМОГА ГОЛОДУЮЧИМ», яка мала на меті зібрати відповідні суми до допомогового фонду. Щоб побільше зібрати грошей, Москва цього разу «милостиво дозволила» «урядові» «самостійної» України подбати за художнє оформлення цих марок. Їх графічно підготували найкращі українські гравери (правдоподібно, брав участь у цих роботах і Ю. Нарбут), а друкували у берлінській Рейхсдрукерні. Це все й позначилося на їхній художній якості, яка, цілком об'єктивно кажучи, стоїть незрівняно вище за тодішні нездібно й примітивно виконані російські марки такої допомоги голодуючим («Помощь голодающим Поволжья» і «Юго-восток голодающим»).

Те, що ці марки продавали лише у поштових філіях України (хоч і вже совєтської), а також їхня тематика й художнє оформлення, зокрема майстерно виконаний український національний орнамент, мова в написах, — дають нам всі підстави зараховувати їх до українських марок. Навіть більше — ці марки, безперечно, мають для нас велику історичну і філателістичну (як українські!) цінність. Але, водночас, якою правдою звучать слова німецького каталогу поштових марок Міхеля, який, пояснюючи, чому саме цю серію він містить у розділі «Руссланд», а не «Україне», підкреслює, що «Україна належить до Росії, бо у цей час УКРАЇНА ВЖЕ НЕ МАЛА ЖАДНОЇ ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ» (підкреслення моє — М. Х.), справедливо вважаючи УССР лише фікцією самостійної держави.

Разом маємо в цій серії **4 різних марки. Всі вони відомі у двох варіянтах — зубковані й незубковані** (значно дорожчі): 10+10 крб. (на допомогу голодуючим) — синьо-чорна — УКРАЇНА У БОРОТЬБІ З ГОЛОДНОЮ СМЕРТЮ, 20+20 крб. — брунатно-фіялкова — Т. ШЕВЧЕНКО, 90+30 крб. — сіро-брунатно-чорна — УКРАЇНСЬКИЙ СЕЛЯНИН У БОРОТЬБІ З ГОЛОДНОЮ СМЕРТЮ, 150+50 крб. — рожево-бузково-чорна — УКРАЇНКА У НАЦІОНАЛЬНОМУ УБРАННІ ДАЄ ХЛІБ ГОЛОДУЮЧИМ.

На всіх марках напис: **«Пошта УССР», «Допомога голодуючим».**

Ця серія була і першою, і останньою серією українських поштових марок у совєтській Україні.

Чи ж немає тут своєрідного символічного змісту? Єдина серія українських совєтських марок і в ній Україна стоїть у ареолі голоду і смерти. Так, першого голоду! А другий, незрівняно жахливіший штучно зорганізований Кремлем голод 1933 року! Той страшний рік, коли смерть косила мільйони людей, але їм ніхто не допомагає... І, мимо волі, родяться, бринять слова з многострадальної України:

**Це ти, це ти, Москва, що вістрям штика
Принесла нам твої прокляті «серп і молот»!..
І от тепер твоя закривавлена рука
Несе руїну нам і смерть, і голод!..**

*) Див. «Промінь» чч. 4—8, 11, 12, 13.

Читайте і поширюйте
свій тижневик
«Український Голос»

ОГЛЯД ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

Мир, «холодна війна» чи «холодне перемир'я»?

МОЖЛИВОСТІ ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. СССР БАЖАЄ ТИМЧАСОВОЇ ЗГОДИ

23 травня розпочалася в Парижі конференція міністрів закордонних справ США, Великобританії, Франції й СССР, яка має розглянути й вирішити (якщо це взагалі можливе!) **проблему Німеччини.** Після довгої перерви ця конференція відновлює традицію відомих вже конференцій воєнних і повоєнних часів, які, переважно, закінчувалися більшими чи меншими успіхами одного партнера — СССР. Тому нічого дивного, що у більшости західньо-европейського громадянства виникає у зв'язку з Паризькою конференцією тривожне питання: **Чи й цього разу західні великодержави дадуть себе заколисати миролюбним заявам Кремля і знову підуть йому на поступки?** Во ж, як правильно застерігає західніх міністрів більшість західньо-европейських і американських часописів, У ПАРИЖІ ВИРІШУВАТИМЕТЬСЯ НЕ ТІЛЬКИ ДОЛЯ НІМЕЧЧИНИ, АЛЕ Й ДОЛЯ ВСІЄЇ ЕВРОПИ. **«Якщо навіть Сталін примушений був знести блокаду Берліну,** — пише відомий німецький журналіст Г. Вільде у тижневику «Еко дер Вохе», — **то це ще не означає, що він будьколи відмовиться від своєї принципової боротьби проти свободи, проти всього того, що зветься гуманністю, і проти того культурного поступу, якого людство досягло на протязі кількасотрічної боротьби».**

ОКУПАЦІЙНІ ВІЙСЬКА НЕ БУДУТЬ ВИВЕДЕНІ

Що думають урядові кола західніх великодержав про Паризьку конференцію, ще не відомо. **Підготовчі переговори західніх делегацій у Парижі провадилися в глибокій** таємниці і лише деякі висловлювання відповідальних західніх державних мужів та деякі чутки в пресі дають підставу сподіватися, що **західні уряди досить обережно підходять до чергової «миролюбности» Москви.**

Велике занепокоєння викликав був на Заході т. зв. пляи Кеннена (референта совєтських справ у американському міністерстві закордонних справ), згідно з яким окупаційні війська мали б бути виведені з Німеччини, а лише в Штеттіні, Гамбурзі, Бремені й Штрасбурзі залишитися б контрольні військові гарнізони. **Західньо-европейська преса рішуче виступила проти цього пляну, вказуючи на те, що його здійснення фактично залишить Німеччину під совєтським військовим контролем, бо СССР,** крім свого гарнізону у Штеттіні, матиме свої війська також у Польщі, в той час, як англо-американцям залишилися б тільки мостові причілки у Гамбурзі й Бремені, яких на випадок війни навіть не можна було б захищати. Преса висловила навіть побоювання, чи «плян Кеннена» не є свідоцтвом того, що англо-американці не мають наміру, якщо дійде до війни, захищати Західню Европу, а тому й хочуть **заздалегідь стягнути свої війська до портів, звідки їх можна негайно евакуювати.**

Уряд США негайно заперечив існування «пляну Кеннена». Колишній військовий губернатор у Німеччині ген. Клей заявив після свого приїзду до Вашінгтону, що **американські окупаційні війська мусять покищо залишитися в Німеччині, бо тільки наявність їх тут гарантує здійснення цілей американської зовнішньої політики.** Французький міністр **закордонних** справ Шуман заявив, що **Франція ні в якому разі не думає виводити своїх окупаційних військ з Німеччини.**

СХІД ПРАГНЕ ГОСПОДАРСЬКОЇ СПІВПРАЦІ З ЗАХОДОМ

Другим важливим питанням Паризької конференції є справа участи СССР у міжнародній контролі Рурського промислового району. Хоч, як повідомляє агентство «Юнайтед Прес», на думку дипломатичного співробітника Лондонського радіо, дуже неправоподібним є те, щоб західні держави приймали СССР до участи в контролі Рурського басейну, то, однак, треба думати, що **совєти вперто намагатимуться добитися цієї участи.**

Совєтський уряд останній час всіляко підкреслює свою готовість до господарської співпраці з Заходом. Усунення Вознесенського і поява на обрії совєтського політично-господарського життя засудженого свого часу Ждановим проф. Варги вказує на крах дотеперішньої, інспірованої Ждановим і керованої Вознесенським совєтської політики господарської ізоляції від Заходу.

Всупереч передбачуванням Жданова й Вознесенського, на Заході не сталося господарського краху. Навпаки — **лише совєтські сателітні держави опинилися тепер, у наслідок господарської ізоляції від Заходу, у скрутному господарському стані, в якому їм нічого не може допомогти СССР.** Вони потребують машин і промислового устаткування, якого їм СССР не може дати, хоч саме розбудова їхньої важкої промисловости і дуже потрібна йому для його майбутнього імперіялістичного наступу на Захід. Тому, **закріпивши свою політичну контролю в цих країнах, Москва не має нічого проти того й навіть бажає відхилити дещо «залізну заслону»,** розуміється лише настільки, щоб пропустити на схід транспорти з цінними для неї машинами в обмін на збіжжя й дерево (не даром ж українські колгоспники і примушені з таким «ентузіязмом» боротися **за виконання й перевиконання плянів хлібозаготівель і лісозаготівель!**)

Немає сумніву, **що західні держави, якщо не повністю, то у всякому разі частинно, погодяться на таку господарську співпрацю,** не дивлячись на те, коштом **яких людських жертв здобуте те збіжжя й дерево,** яке вони діставатимуть зі Сходу, **і на які цілі будуть вжиті ті машини,** що **їх вони постачатимуть на Схід.** Вже й раніше, ще під час блокади Берліну британський міністр торгівлі виступав за торговельні зв'язки з СССР, а Великобританія постачала совєтам реактивні літаки. Тому-то так гаряче і привітали на Заході повідомлення про те, що **совєтський уряд погоджується знову постачати західнім державам належні їм репарації зі Східньої Німеччини.**

ЩО БУДЕ З НІМЕЧЧИНОЮ?

Вже перед самою Паризькою конференцією ніхто не мав ніяких сумнівів у тому, що **найголовнішою і найбільш дразливою та суперечливою справою при розгляді цілости німецької проблеми буде справа організації Німеччини як єдиної не тільки господарської, але й політичної цілости.** Німецька комуністична партія вже й раніше висувала це питання як основний клич своєї пропаганди проти західніх держав і західньо-німецьких політичних діячів, які, мовляв, **прагнуть** розбиття Німеччини.

У цьому відношенні **всі козирі перебувають у руках західніх держав,** яким вже майже напередодні самої конференції пощастило довести до **створення західньо-німецької держави** зі столицею з Бонні. Отже, немає сумнівів, що **західні держави домагатимуться створення єдиної німецької держави на засадах Боннської конституції, тобто приєднання совєтської зони до вже майже існуючої західньо-німецької держави.** Немає також сумнівів відносно того, який характер матиме ця об'єднана німецька держава, якщо у ній будуть переведені загальні вибори на демократичних засадах. **Вибори до т. зв. народнього конгресу в Східній Німеччині,** що відбулися 15 і 16 травня, **не зважаючи на жахливий поліційний терор та брак найпримітивніших умов для вільних виборів, дали все ж таки 40% голосів проти єдиного допущеного до виборів комуністичного списку.** Совєтський уряд добре знає, що справді об'єднана німецька держава, не керована комуністичною поліцією, **безперечно опиниться у складі західнього бльоку,** а тому в цьому питанні й треба від них сподіватися найбільшого спротиву.

З другого боку, **західні держави не мають наміру жертвувати створеною ними західньо-німецькою державою.** Доказом того, як поважно вони до неї ставляться, є відвідини минулого тижня кількома визначними західньо-німецькими політиками Парижу. Запрошення вони дістали від французького міністра закордонних справ Шумана. Західньо-німецькі делегати мають бути присутні на конференції міністрів закордонних справ.

«БОРОТЬБА МІЖ ДЕМОКРАТІЯМИ Й КОМУНІЗМОМ ВСЕ ТАКИ ПРОДОВЖУВАТИМЕТЬСЯ»

При всьому своєму скептичному ставленні до Паризької конференції, **західня преса не виключає можливости, що теперішня «холодна війна» між Заходом і Сходом у наслідок конференції може перетворитися (в найкращому випадку) в стан «холодного перемир'я».** Якщо б навіть це перемир'я мало згодом перетворитися у справжній мир, то навіть найбільші оптимісти не сподіваються його скоро.

На думку ген. Клея **«знесення блокади Берліну вказує виразно на бажання СССР створити об'єднану Німеччину. Це можна пояснювати як бажання СССР ТИМЧАСОВО співпрацювати з західніми державами. Я не знаю, як довго триватиме цей намір; але з нього треба скористатися, бо** БОРОТЬБА МІЖ ДЕМОКРАТІЯМИ Й КОМУНІЗМОМ ПРОДОВЖУВАТИМЕЬСЯ ЩЕ ЦІЛИМИ РОКАМИ».

Про «щирість» Совєтського Союзу в справі співпраці з західніми державами в Німеччині свідчить той факт, що, **не зважаючи на знесення блокади Берліну та блокади совєтської зони, совєтські чинники і далі створюють труднощі для руху товарових й особових потягів та авт між західніми зонами й Берліном та совєтською зоною.** Вже через сім годин після знесення блокади Берліну британська окупаційна влада в Німеччині примушена була подати совєтській владі протест проти деяких обмежень руху.

ЕСПАНІЯ І ДАЛІ ІЗОЛЬОВАНА

Генеральні збори ОН відкинули польську пропозицію про посилення господарської блокади Еспанії. Одночасно, однак, збори відкинули також і пропозицію деяких південно-американських країн про знесення дипломатичного бойкоту Еспанії, ухваленого ОН в 1946 році. Хоч кількість голосів за цю пропозицію набагато перевищувала кількість голосів проти неї, але бракувало одного голосу для потрібної більшости. **Багато держав, у тому числі західні великодержави утрималися від голосування.**

На думку політичних спостерігачів, західні великодержави тому не бажали висловлюватися на користь Еспанії, щоб не загострювати своїх відносин з Совєтським Союзом напередодні Паризької конференції. **Совєтська преса і так вже твердить, що США дають Еспанії фонди для розбудови її військових портів, летовищ, залізничних шляхів тощо.** США — пише московська «Правда», — збудували в Еспанії, на Балеарських і Канарських островах, в Марокко і в Еспанській Західній Африці понад 70 летовищ, у тому числі кілька трансокеанських летовищ для найважчих бомбардувальників далекого льоту. **За твердженням «Правди»,** США переслали Еспанії 720 товарових вагонів, багато модерних льокомотивів та допомагають розбудовувати залізничні лінії, які **мають виразно військово-стратегічний характер. «Правда» твердить далі, що США** перевезли й побудували в Еспанії важливі німецькі військові заводи Мессершміта, Опеля, Юнкерса й інших.

Китайські комуністи підходять до Кантону

У той час, як на західньому фронті східньо-західнього конфлікту відбуваються переговори у справі перемир'я в Німеччині, **на Далекому Сході повільно, але невпинно повінь комуністичних армій заливає Китай.**

За останніми повідомленнями китайського комуністичного радіо, комуністичні війська наближуються до нового місця перебування національного уряду — Кантону. За повідомленням цього ж радіо, вони підійшли вже на 140 км до важливого порту **Фучов** напроти острова Формоза, який за плянами маршала Чан Кай-Шека мав творити основну оборонну базу китайського національного уряду.

Національні війська без бою здали ряд важливих міст у провінції Кіанг-Сі. Комуністичні війська пробилися також уже до передмість Шангаю. Хоч національним військам і вдалося вибити комуністів з порту Вусунг, який замикає доступ до Шангаю з боку моря, то всетаки треба сумніватися, чи довго продержиться Шангай.

На підставі цілого ряду повідомлень з Вашінгтону й Лондону можна зробити висновок, що США і Великобританія починають миритися з думкою про можливість остаточної перемоги комуністів у Китаї і вже заздалегідь бажають нав'язати добрі відносини з китайським комуністичним урядом. Так, за повідомленням агентства ЮП, у Лондоні говорять про можливість визнання Великобританією «де-факто» китайського комуністичного уряду. **Великобританія й США мають намір взаємно узгіднювати свою політику по відношенню до китайських комуністів.** Доказом того, що західні держави намагаються уникнути конфлікту з китайськими комуністами, є виведення їхньої військової фльоти з Шангаю. Проте, в одночас із цим всі консульства й торговельні представництва дістали наказ залишитися на території, зайнятій комуністами.

Китайські комуністи з свого боку також намагаються заспокоїти західні демократії та переконати їх у можливості дружньої співпраці з ними. Дуже характерною в цьому відношенні є передана через радіо стаття одного з комуністичних провідників, диктатора Манджурії й голови комуністичного китайського союзу професійних спілок Лі Лі-Сана про майбутню господарську політику комуністичного Китаю. Він стверджує, що комуністичний Китай не може тепер ще обійтися без співпраці з капіталізмом, що розвиток китайської промисловости не може відбуватися без співучасти приватнього капіталу. «Безперечно, — писав Лі Лі-Сан, — найпершим завданням комуністичної партії є передати владу в Китаї комунізмові. Але Китай ще дуже відсталий у своєму господарському розвитку. Питома вага промисловости в його господарстві сягає тільки 10%. Ще пройде довгий час, доки комунізм закріпиться міцно».

Згідно з цією засадою, **комуністи, взагалі, не поспішають ліквідувати приватну власність на зайнятих ними теренах і провадять у своїй політиці певний лібералізм.** Але **виникає небезпека, що заспокоюючи себе цим лібералізмом, західні держави забувають про те, що й СССР перешивав колись період господарської і політичної нової економічної політики,** аж доки перейшов до загальної колективізації та вже незамаскованої диктатури.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ БОЇТЬСЯ ЗА ГОНҐКОНҐ

Не зважаючи на миролюбні заяви китайських комуністів, **Великобританія побоюється, що, опанувавши Китай, комуністи намагатимуться захопити її військово-морську базу Гонгконг.** Тому в останній час скеровані до Гонгконгу свіжі військові частини і провадиться будова нових укріплень.

З уваги на щораз більшу небезпеку комунізму на Далекому Сході, Австралія подала проєкт створення Тихоокеанського оборонного пакту, до якого мали б увійти вперше чергу Австралія, Великобританія й Франція та інші держави Тихоокеанського простору, загрожені комунізмом. Міністр закордонних справ США Ечісон заявив, що США покищо не беруть до уваги справи створення такого пакту.

ВІСТКИ ЗІ СВІТУ

□ НІМЕЧЧИНА. **Величезної сили вибух 18 залізничних вагонів** з вибуховими речовинами біля Штендалю (совєтська зона Німеччини) зруйнував усе навколо. Загинув німецький і совєтський персонал, що супроводив цей потяг. Преса розцінює цей вибух **як найбільшу з залізничних катастроф за увесь час існування залізничного транспорту в Европі.** Навколишню місцевість щильно охороняють значні совєтські військові загони. Німцям совєтами категорично заборонено подавати у пресі будькі подробиці про цю катастрофу.

□ США. **275 американських священиків звернулися до конгресу США з проханням не ратифікувати Атлянтійський пакт.** Одночасно з цим вони прохають президента Трумена безпосередньо домовитися з СССР і ліквідувати всі розходження між США та СССР без застосування Атлянтійського пакту. Мимоволі виникає підозра, що їм також захотілося на власні очі переконатися у можливостях «райського існування» в совєтських концентраційних таборах.

□ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. **Празький комуністичний суд за «протиурядову» діяльність засудив ген. Куперманера,** який очолював у 1945 р. повстання проти німців у Празі, **досмертного ув'язнення.** Троє обвинувачених засуджені до смертної кари, а інші до різних термінів ув'язнення, в тому числі й до 25 років.

□ ВЕЛИКОБРИТАНІЯ. **Закінчилися вибори до органів самоврядування. Переможцем вийшла консервативна партія,** яка дістала 873 мандати, лейбористи дістали 311 мандатів, а комуністи — лише 11.

□ ЯПОНІЯ. Головнокомандувач збройних сил США у Японії **ген. Мек Артур відновив обговорення питання про понад 470 тис. японських полонених,** які й до цього часу ще перебувають у СССР.

□ ІНДІЯ. **Парлямент переважною більшістю голосів схвалив дальшу участь Індії у складі британської спільноти народів.** Прем'єр-міністр Індії Пандіт Неру звернувся із закликом до держав Далекого Сходу і відмовитися від політичної ізоляції.

□ ІТАЛІЯ. **Прем'єр-міністр де-Гаспері,** виступаючи у парляменті з промовою заявив, **що обов'язком усіх держав світу є боротьба проти комунізму і фашизму,** що ці з першого погляду протилежні політичні течії мають дуже багато спільного між собою. Атлянтійський пакт, — заявив далі де-Гаспері, — об'єднав західні держави для взаємної оборони і тепер **Союз европейських народів має спільні інтереси і сприятливі умови для боротьби проти головної загрози, що нависає над людством, — комунізмом.**

□ ЮГОСЛАВІЯ. Часопис «Борба», подаючи опис церемонії складання вінка на могилу невідомого югославського вояка, пише, що **представники СССР в Югославії, а також і представники інших країн Комінформу не брали в цьому участи.** «Борба» пише, що для керівників СССР і країн Комінформу значно важливішим є розпалювання антагонізму, ніж пошана пам'яти героїв минулої війни, що їх, зокрема Альбанію та Болгарію, у найбільшій мірі цікавить лише засилання до Югославії можливо більшої кількости шпіонів та диверсантів для організації актів саботажу.

□ ГРЕЦІЯ. **В західній Македонії повстанці знову розпочали великий наступ на позиції урядових військ,** які ставлять їм мужній опір і утримують свої вихідні позиції. Повстанців з величезними для них втратами відкинуто.

□ ІТАЛІЯ. **Ліва соціялістична партія Ненні перевела голосування для того, щоб встановити ставлення своїх членів до співпраці з комуністами. 51% її членів голосували за коаліцію з комуністами, 39% — за співробітництво з ними і 10% — за розрив з комуністами.**

□ ШВЕЦІЯ. **Міністр закордонних справ Ерлянгер заявив під час промови у парляменті, що діяльність шведських комуністів за останній час настільки посилилася і набула таких форм, що загрожує нації і безпеці держави.** Уряд має намір застосувати суворих заходів, які обмежували б діяльність комуністів. Комуністам буде заборонено брати участь у політичному житті країни.

□ ЮГОСЛАВІЯ. Один з чолових представників уряду **ген. Ранкович знову виступив з промовою, в якій загрожував щонайсуворішими карами всім тим, хто підтримуватиме праву опозицію або Комінформ, отже діятиме проти Тіто.** Ранкович заявив, що югославська поліція безпеки заарештувала 5790 шпіонів і понад 3000 терористів.

□ РУМУНІЯ. Костов, що був заступником Дімітрова, має тепер відповідати перед судом за протикомуністичну діяльність та **зневажливе ставлення до СССР.**

□ США. Після свого повернення з Німеччини ген. **Клей,** дотеперішній військовий губернатор у Німеччині, **був прийнятий урочисто президентом Труменом, який відзначив його найвищим американським військовим орденом і постійним рангом генерала** (найвищий ранг в американській армії). Вулицю у Берліні, на якій жив ген. Клей названо його іменем.

□ США. **Після свого повернення з Ні... дотеперішнього президента світового банку Джона Мек-Клоя американським високим комісаром у Німеччині.**

КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Тріюмф мистецького слова

Заходами видавництва «Орлик», за співучасти М. Ореста і проф. В. Державина, закінчено довготривалу працю над повним виданням сонетів провідника української неоклясики Микола Зерова. Славнозвісний «Сонетарій» (Sonnetarium. Верхтесгаден, 1948) уперше побачив нарешті світ.

Циклі в «Сонетарії» складені ще самим автором за життя, і їхня гармонія та послідовність роблять враження глибоко продуманого мистецького твору. **Цей твір, хоч і наскрізь парнаський, лишається українським і навіть цілком оригінальним** (немає бо в російській, польській чи чеській літературах ні неоклясичної «школи», ні клясицистичного «вістникізства», що відогравали б таку нормативну ролю в духовому житті свого народу). **І низка вміщених у «Сонетарії» перекладів не детонує, а радше підкреслює національно-зрілий літературний смак Зерова.** А стилістична майстерність і тематичний добір їх доводить без заперечень, що **Зеров був величиною всеевропейського маштабу**, був, якщо вжити звичного шабльонового порівнання, українським Ередія, але не епігоном чи імітатором, а цілком сформованим і певним своєї місії українським поетом (про різниці між українськими неоклясиками і французькими парнасистами в культивації поетичних жанрів і метод творчости див. передмову В. Державина, ст. 23—24). Таким чином **«Сонетарій» є збірка поезій, що нею українська нація завжди і скрізь може гордитися.**

М. Орест дав нам зразковий і, як на сьогодні, цілком **вичерпаний коментар до «Сонетарія»**, проскнений найглибшим пієтетом і мистецькою майстерністю. Цінним і цікавим матеріялом є наведені ним уривки з листування Зерова, які висвітлюють пляни, що їх мав автор на майбутнє, і підкреслюють ще сильнішу ту втрату, якої зазнала українська література — втрату ніяк не меншу за передчасну смерть Юрія Клена, два німецькі переклади якого з Зерова вміщено в післямові.

Передмову до «Сонетарія» написав проф. **В. Державин.** Подавши характеристику українського поетичного відродження в 20-тих і 30-тих р. р. нашого віку і обговоривши ті перешкоди, що це відродження зустрічало (і досі ще, на жаль, зустрічає) на своєму шляху, проф. Державин подав також критичний огляд мистецької спадщини Миколи Зерова, розглянувши не лише «Сонетарій», а й усю поетичну творчість великого майстра.

Поява «Сонетарія» важлива ще з одного погляду: коньюнктура на літературну макулятуру починає минати, і поважний читач, що його на деякий час було дезорієнтовано модними нео-ізмами, знову повертається до серйозної книжки, щоб у ній шукати того вічного й непроминущого українського ідейно-світоглядового змісту, затьмареного неопролетарськими штампами сезонових напівінтелігентів. Хай «Сонетарій» — так само, що й «листок з Камени славного Зерова» (М. Асканич) — буде йому в цьому дороговказом.

Ю. Чорний.

Хроніка культури

□ **В Пхеньяні відбувся 3-ий з'їзд т. зв. корейського товариства культурного зв'язку з СССР. Про** характер цього «культурницького» з'їзду найкраще свідчить заочне **обрання** до складу «почесної президії з'їзду — ... генералісимуса Сталіна!» Центральною доповіддю на з'їзді була тема «Советський Союз є опорою міжнародньої демократії та миру». Як і належало, виступали на з'їзді з привітаннями представники «партій праці» Північної та Південної Кореї, голова делегації діячів культури Монгольської Народньої Республіки, голова китайської делегації й інші. У заключеній доповіді голова т-ва — якийсь Лі Гі-Єн зробив відкриття, що, мовляв, «корейсько-советська дружба» є **ґрунтом свободи і незалежности його батьківщини.** Мабуть так само як «дружба українсько-советська» є основою свободи нашої батьківщини.

□ **Створено бюро постійного Комітету т. зв. Всесвітнього Конгресу прихильників миру,** (нещодавно відбулися з'їзди цього конгресу в США, в Парижі та Празі. Голова бюра — **Ф. Жоліо-Кюрі**, заступники голови — комуністичний французький письменник **Люї Араґон**, голова парляментської групи італійської соціялістичної партії **Петро Ненні**, орденоносний московський письменник **А. Фадеєв** й інші, вже одні прізвища яких досить ясно говорять про цілі та завдання цього бюра. Місцем перебування і Комітету і бюра «ущасливлено» **Париж**. ... Пропаґандивний зміст цих «конгресів» та їхню пов'язаність з Москвою зуміли вже розпізнати навіть такі письменники лівої орієнтації, як Е. Сінклер, Люїс Синклер, Фойтфанґер, в тому їх тепер і охрестила московська преса «брудними душонками», «крамарями» і т. д.

□ **З нагоди Дня советської преси у Києві відбувся ряд спеціяльних виставок, зборів, конференцій та доповідей.**

□ За повідомленнями московської «Правди» (ч. 125. 1949 р.) **в Україні видається тепер 12 республіканських, 38 обласних, 785 районових та міських газет і 48 журналів.** Про те скільки саме їх видається **українською**, а скільки російською мовою **«Правда» не пише.**

□ **Т. зв. Державне видавництво політичної літератури УССР випустило у перекладі на українську мову 9-ий том творів Й. Сталіна.** Переклад виконала «українська» **філія інституту Маркса-Енгельса-Леніна при ЦК КП(б)У. Наклад видання,** порівнюючи з накладами **видань творів** українських письменників, дуже великий — аж 100 тис. примірників.

М. Зеров

SONNETARIUM

з передмовою проф. В. Державина, за редакцією М. Ореста.
Видавництво «Орлик». Сторін 196
Ціна 12 шилінгів (4 нім. марки)
Адміністрацію „Українського Голосу"
Набувати можна через

АРХИЄПИСКОП ЙОРКСЬКИЙ В ГАННОВЕРІ

У велике свято Благовіщення 7. 4. ц. р. український табір ім. Лисенка в Ганновері гостив у себе Й. В. Арх. Йоркського, що поруч Арх. Кентенберійського є найвищим достойником Англіканської Церкви. Він же й член Палати Лордів у Англії. Перебуваючи на архипастирській інспекції окупаційних англійських військ, Арх. Йоркський виявив бажання побувати серед українських ДП. Як єдиному з таборів британської зони припала ця честь українському таборові в Ганновері.

Не диво, що й до зустрічі його приготовлявся табір як до небуденної події. На брамі табору високого гостя зустріло усе трьохтисячне населення ганноверського табору. Старі й малі вірні всіх віровизнань, місцеве духовенство всіх християнських церков, місцеві громадські організації та навчальні установи, представники Обласного й Центрального Комітетів, Таборова Рада та Таборова Управа.

На заквітчаній брамі витали гостя хлібом і сіллю інж. М. Заборський (від Таборової Ради), Л. Шпак (від Управи) та діти в народніх строях квітами й подарунками (ікона Матері Божої та хрест). Промови й слова дівчинки, що «ми є українські діти, вигнані з **батьківщини, де зараз немає** Бога, **нема правди** ...» зворушили 75-літнього **гостя. Комендант табору Л. Шпак вручив гостеві художньо оформлену пам'яткову адресу.**

Арх. Йоркський відвідав церкви УАПЦ, помолився в кожній кілька хвилин, оглянув приміщення та вартости Української Зональної Технічної Школи, що міститься в ганноверському таборі, вступив до житлових кімнат таборян, відвідав ДП — шпиталь, послухав кілька пісень гімназійного хору, подякував за гостинність та від'їхав на летовище, щоб літаком вертатись до Англії.

В таборі Арх. Йоркський пробув біля **двох годин. Прощаючись, просив** пересилати **йому знимки з його побуту між** українськими скитальцями.

Учасник.

На тому світі

«У м. Вижниці Чернівецької обл., **випускники** міської художньо-промислової **школи до 150-річчя** з дня народження Пушкіна готують великий художній гобелен-портрет Пушкіна. Гобелен **орнаментований** у гуцульському стилі, його **розміри** 2×3 метри».

(«Літературная газета», Москва).

Зустрілися вони на тому світі випадково — Пушкін і Тарас Григорович. Вийшов Пушкін з Царськосельського зищею в поле, дивиться — Шевченко пасе ягнята за селом.

— Здрасьє! — привітався Пушкін.

Тарас Григорович ніби не дочув.

— Що?!

— Здрасьє!

— А-а... даруйте. А мені почулося «трясця»... Здорово!

— А што ви тут делаїте?

— Ягнята пасу... А ви куди це?

— Іду на Букавіну.

— Справа якась?

— За партретом ... — гордовито відповів Пушкін.

— По який? — виявив **Шевченко** малярське зацікавлення.

— Мнє гуцули габелєн орнаментований в гуцульском стілє ґатовят.

Тарас Григорович аж підвівся з межі.

— Пане Пушкін, то це ви буде в українській сорочці?

— Ну, канєшно!

— І в гуцульській киптарі, чи може у фраці?

— Што?

— У киптарці будете?

— Нє панімаю!

— Ну, гаразд ... а тризуб у вас буде?

— Пасмотрім ...

— І в лаптях?

— Зачєм? Ми лапті в Маларосії на чоботи абміняєм.

Тарас Григорович **здивувався**:

— **А з якої ж такої резонної причини гуцули вам гобелена готують? Ви що — український поет?**

— Нє абязатєльно! ... **Я** — «старший твой брат»!

У Шевченка трохи вуса догори не задерлися.

— То ти ... мій ... «старший брат»?! ...

— Да!

— А може і мені там гуцули щось ... як «меншому» братові?

— Нєт, ви нє заработалі, — відповів Пушкін. — Што ваш «Кабзарь»? Да за такоє стакоє «кохайтеся чорні брові, та не з москалями» — павєсіть мало! На Калиму атправіть! ... Неуваженіє к «старшему брату»! Вот мой «Палтавскій бой» ... Помніш, как я там таго ... с Петром первим мазєпінцев-ізмєнніков парол? ...

— І за це, що ти їх бив, вони тобі портрет готують? — здивувся Шевченко.

— Да! ...

— Ні, «старший брате», — відповів Шевченко. — Це лише тому ви їдете по той портрет, що за вами НКВД простує ... Інакше гуцули так би розмалювали б ваш анфас, що ви б і профіля не впізнали б від «старшого брата»! — сказав Тарас Григорович і відвернувся від нього геть.

Степан Підкова.

ОЛЕНА ЗВИЧАЙНА

Відгомін Збруча на еміграції

Усі ми добре знаємо про те, що центральні землі України від західніх віками відокремлював Збруч — кордон, штучно утворений і вперто підтримуваний нашими ворогами.

Ми знаємо також і те, що тепер на рідних землях **немає** Збруча, немає штучної окремішности Західньої України від Східньої, бо майже всі українські етнографічні землі об'єднані тепер під голосною назвою «Українська Советська Соціялістична Республіка», але ... ми чуємо стогін та крики з рідних земель. ... Це стогнуть голодні, гнані та визискувані, це кричать і благають про порятунок тортуровані й заслані до концентраційних таборів брати та сестри наші ... Різниця між тим, що було раніше, і тим, що є тепер, полягає лише в тому, що раніш **Україна**, штучно роз'єднана **Збручем** на Схід і Захід, стогнала і кривавилася приборкана, пригноблена і визискувана **різними** системами й **різними** окупантами, а тепер **уся Україна** обабіч Збруча стогне і **кривавиться** під тиском **одного окупанта** й одної **системи** — російського червоного тоталітарного режиму ...

Для нас — українських **еміґрантів**, виходців з усіх українських земель, що опинилися по цей бік **великого** муру, — дійсно **немає** Збруча, немає штучного кордону, який віками роз'єднував нас ...

І хоч гірка і **незавидна** доля скитальця, хоч здебільшого дуже вбогий **шматок** його хліба, але ... ніхто не заважає нам подумати про наше національне майбутнє. ... Спільними силами ми прагнемо до вирішення проблеми української соборности і в духовому, і в територіяльному розумінні цих слів. Не «східняк» і не «західняк» в їхній обмеженій окремішності, а тільки УКРАЇНЕЦЬ, покликаний виконати великий історичний чин досягнення і утворення Української держави — **Держави Соборної та Суверенної**, де не буде ні Збруча **поміж нами,** ні чобота чужинецького загарбника **над нами.**

Ґрунтом нашого духового єднання, моментом фактором у вирішенні проблеми української соборности **в духовому** розумінні **має** українська, соборна літературна **мова** ... Хто **ж має** плекати її? В кого має лежати на серці **культура** українського **слова?** Хто має бути її носієм і **розповсюдником?** Відповідь може бути тільки одна: **наша українська інтелігенція** ...

Проти цього, напевно, **ніхто** не заперечуватиме. І **так** званий «східняк», і **так** званий «західняк» твердо і в унісон скажуть: «Певна річ, що саме **так** і **має** бути, бо ж саме так воно є й в інших культурних народів. Чого ж би в нас мало бути інакше? Хіба ж ми заперечуємо?!! Та ніколи у світі!!! Ми ж бо добре знаємо, що мова є ґрунтом нашої культури ...»

Отже, не заперечує **ніхто** ... Але кажуть, що факти — вперта річ ... І саме тому з Вашого дозволу шановний читачу, ми подивимося на нашу дійсність.

Дайте мені руку, Шановний Читачу, і поїдьмо **удвох** першим-ліпшим особовим **потягом, що курсує в межах Німеччини або Австрії!**

Потяг ритмічно складає якогось одноманітно-нудного віршика, навиваючи нескінченне прядиво кілометрів на свої невтомні колеса ... А ми з Вами, чуйно **прислухаючись до мови подорожніх**, повільно **минаємо вагон за вагоном** ...

А от і наші люди! ... **Їх четверо**, два **подружжя**. Перша пара: **він грубенький панок** з поважною лисиною і **в окулярах**, вона — **ще молода худенька, маленька**, досить гарно і модно вдягнена з чорними льоконами до плечей і сумним поглядом виразно-синіх оченят. ... Це — пан професор і пані професорова. ... Друга пара: **він** — років сорока, високий, **худий**, нервовим обличчям хворобливе, обтягнене темно-жовтою шкірою (колись був смаглявий); вона — пишна жінка років тридцяти з грайливими карими очима, з яких проміняться досить такі палкі вогники кокетства, вдягнена бідно, але з претенсією на елеґантність. ... Він — інженер ... Вона ... Анна Васильівна, так, принаймні, вона завжди, щоб її називали ... **І саме так** сама **себе** рекомендує ...

У вагонному купе, **крім** щойно згаданих **чотирьох**, немає нікого. І **тому вони** вмощувалися з відповідним **комфортом**; кожна пара займає окрему **лавку**.

— **Може ви, пані інжінерова, сі** звучили? **Може сі положут спічнути?** — солодким голосом питає пан професор, охоплюючи **швидким**, як **блискавка**, поглядом досить ще гарно окреслену постать Анни Васильівни.

— **Дякую, пан професор, но я дньом** не сплю, — манірно відповідає Анна Васильівна, поблискуючи **грайливими вогниками** своїх гарних карих очей, і, **звертаючись** до чоловіка, додає недбало:

— **Кушать** хочеш, **Міша?**

— **Што?** — густим басом перепитує її Міша. Він перепитує її просто тому, що **не** знає що відповісти: **вагається** ... Бо слідом за «што» **він** щось **мумкає собі басом** під **ніс**, і для присутніх не ясно, хоче він «кушать» чи ні. ... **І взагалі не ясно**, бо **такого** слова «кушать» **ні пан професор, ні пані професорова не знають** ... **А** пана **професора** це чудернацьке слово, **неначе голкою коле**, і в **глибинах** душі **він** лає Мішу ... Відома річ: національно-несвідомий **«совєт»** ... І взагалі, **що це за** ім'я «Міша»? По нашому **ж має** бути «Михайло» ... І **невже** ці східняки і **цього не знають?!!** Вся його злість **скупчується** чомусь **на цьому довгов'язому** «Міші», а щодо його **приємної** половини, то пан професор у **душі своїй** знаходить для неї деяке вибачення: «жінка була колись гарною ... що в неї спитаєш? Але ж «він?!!» **І з почуттям** власної **вищости** пан **професор** міряє зневажливим поглядом Мішу від **голови** до самих п'ят ...

А тим часом пухкі та спритні рученята **Анни Васильівни виймають з наплечника** хліб і **ще** щось, **дбайливо загорнуте в** папір. Це нагадує **панові професорові про те**, що він **теж** голодний, і, звертаючись до **своєї пані**, він каже:

— **Гелька!** Дістань-но **вепровини** перекусити! **З** плетеного кошичка пані професорова слухняно дістає загорнуту в папір невеличку продовгасту річ, а Міша з Анною Васильівною з цікавістю дивляться, **що** воно за «вепровина» така з **того** паперу з'явиться.

Дуже мило всміхаючись, пані професорова **каже**, звертаючись **до всіх і ні до кого** зокрема:

— **Вчера виміняла**, прошу панства, **кільо вепровини в бавера**, всмажила і ... Але ми **сі** не вдало чомусь ...

— **А нам подвезло** ципльонка на дорогу **вимінять**, — **густим басом** гуде Міша.

Пан професор і пані професорова переглядаються: **що воно таке** «ципльонок»? — **біда** його **знає**.

Підкреслено **ввічливо**, але з почуттям своєї вищости пан професор **запрошує** сусідів **«вепровини** покуштувати».

— Прошу дуже! — додає він до запрошення.

Міша ніяк собі не уявляє, **що воно за «вепровина»** така, але з **чемности дякує** і в свою чергу запрошує сусідів зробити честь їхньому **«ципльонку»**, якого **Нюра** (себто Анна Васильівна) вчора власноручно **«піджарила»**.

З паперових пелюшок з'являється **«вепровина»** у вигляді рум'яно-підсмаженого, продовгастого куска свинини, і **«ципльонок»** вже ось-ось готовий виявити своє курляче єство перед **зацікавленими** очима пані **професорової**, коли **раптом** ... пан **професор** починає виразно непокоїтися: він нервово **совається на своєму місці** і, піднісши очі **догори**, **розгублено** нишпорить поглядом на полицях ...

— **Де несесер?** — різко питає він, **звертаючись** до своєї **пані**. — Ти ... **не взяла?**

— **Нє, не взялам** ... — розгублено відповідає пані **професорова**. — Але **ж** ... **Єзус, Марья?** **Мені сі здає, Юзку, же то ти мав несесер** узяти, **а не я**, — **вже** трошки **сміливіше** додає **вона**.

— То-бі **сі здає!** — **розділньо** і **зневажливо** імітує її пан **професор**: — А мені **сі здає, же** то ти **мала все для дороги** потрібне **прирахтувати** ...

Для присутніх ясно, що починається подружня сцена ... Обличчя пані професорової почервоніло, ліва рука тискає ні в чому неповинну хусточку, а сині очі надармене шукають зустрічі з чоловіковими очима.

— **Бійся, Бога, Юзку!** Пригадай собі: нині рано ти сам казав, що ...

— **Стуль писк!** — відрубує пан професор.

Тоді пані професорова спускає свої виразно-сині очі додолу й мовчить: пані професорова ... **«стулила писк»** ...

Мабуть відчуваючи на собі тягар людських зацікавлених поглядів пан професор **вважає** за потрібне **пояснити**:

— Все має **деперкувати**, прошу я Вас. Мала взяти несесер, прошу панства, і **не** взяла! То ж чоловіка шляг **трафляє** ... **з** такою роботою!!!

На сторінках української преси:

ДИВНІ ПОЗИЦІЇ «АМЕРИКИ».

«Америка» (ч. 29), що є органом «Провидіння Стоваришення Українських Католиків у Америці», коментуючи інтерв'ю члена УНРади інж. Д. Андрієвського кореспондентові лондонської «Української Думки» про Америку і Східню Европу, дає свої редакційні зауваження. «Америка» намагається спростувати деякі його твердження. Перебуваючи мабуть **під впливом вітрів з Німеччини**, редакція органу «Провидіння стоваришення» забуває про те, що **як орган українців-католиків вона мусить об'єктивно інформувати** своїх читачів про українське суспільно-політичне життя і не дозволяти руїнницьким політичним колам використовувати себе (як сліпе знаряддя!) для їхніх вузьких пропагандивних цілей.

Поминаємо внутрішньо-політичну лінію редактора «Америки», але хочемо звернути увагу на неприємні протиріччя, які дискредитують не лише редактора «Америки», але й ставлять під сумнів здоровий український політичний глузд. Даючи українсько-американському загалові педагогічну лекцію у стилі «Поучення Мономаха дітям», «Америка» аж перечулено-авторитетно пише: **«Є основна різниця між Ліберальним Інтернаціоналом та Організацією Єдности Европи. Перший є собі спробою об'єднати декадентські радикально-соціялістичні групи, а через те не представляє вартости для справи України. Друга, натомість, є серйозною організацією парляментаристів — і тому українців там уперто не закликають».**

Рядками нижче, погоджуючись з інж. Д. А., «Америка» пише, що **«факт приналежности України до ООН має свою вагу. Це доказує, що Україна включена в сім'ю суверенних народів і що її місце там забезпечено без огляду на зміну політичної системи на Сході Европи».**

Хто ж по-суті, є **«серйозною»** організацією: Організація Єдности Европи, що **«уперто не закликає українців»**, чи ООН, що **«включила Україну в сім'ю суверенних народів»**? Хоч ми і маємо дуже поважні сумніви до другого твердження (бо, як відомо навіть дітям з Гарлему — Українська СРР, як і Білоруська СРР були уведені до ОН не як «суверенні народи», а як безвольні знаряддя червоного російського імперіялізму!), але все ж таки ми визнаємо більшу реально-політичну вагу за ОН і віримо в її серйозність. Хоч ніяк не можемо повірити у «серйозність» деяких тверджень «Америки», які, до речі кажучи, тільки деморалізують наш загал.

ПРОПАГУВАТИ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

«Громада» (ч. 7—8) у статті про долю українських мистців у Парижі М. Старицький пише: «... Найчисленніше представлена група артистів-малярів, з яких тільки дехто з трудом прокладає собі дорогу до признання та заробітку, а всі інші, переважно молоді, живуть у злиднях, працюють у невідповідних умовах, а часто й не за своєю професією та вірять у щасливу зорю. Мистців-інструменталістів було декілька, які, не зважаючи на свою велику кваліфікацію, талант та признання місцевої критики, не могли знайти можливостей заробітку та існування і порозїжджалися куди хто у світ широкий. Наразі слід по них загинув. Майже така сама доля і тих декількох співаків, які по війні опинилися в Парижі. Тому, хто з українських мистців хотів би їхати до Парижа, хай розраховує лише на себе і сліпе щастя. З виступів на українських імпрезах жити не можна, бо це переважно виступи «почесні». А французького глядача чи слухача українського мистецтва можна здобути лише справді високовартісним продуктом і то посередньою дорогою. На це треба грошей і то великих. Тих грошей українські митці не мають, а ті **громадяни, що мають**, за дуже малими винятками, **не дадуть на мистецтво та на вихову добрих митців, бо українці не дійшли ще до того, що світ здобути та переконати можна перш за все поширюванням своїх духових вартостей**. Мистецтво — це сила, що перемагає без зброї й без страху... На жаль, **у нас гроші завжди знайдуться на** ... колотнечі і поїздки різних людей по цілому світі (часом з цілою ріднею і цілим штабом приятелів), але **на такі важливі та необхідні речі, як пропаганда української культури у світі — грошей ніколи не було й немає».**

Присідуємося до правдивого голосу М. Старицького, що заторкує одне з найважливіших питань нашого політичного змагання — питання пропагування української визвольної проблеми шляхом організованої допомоги українським вокально-музичним й образотворчим мистцям та моральної і матеріяльної підтримки їх усім громадянством. Ми переконані, що Мистецька рада й ресорт Інформації Виконного Органу УНРади не обмежаться лише одним фактом свого існування і ближче зацікавляться долею й призначенням наших мистецьких сил, що перебувають на еміграції.

ВОНИ ВСЮДИ ОДНАКОВІ...

«Українське Слово» (Париж, ч. 392), торкаючись організованого українського життя у Франції, пише: «Після довгих пертрактацій врешті створено було центральну українську громадську установу — Український Центральний Громадський Комітет у Франції. **При слабості нашої позиції у Франції**, якої ніяк не можна порівнювати з позицією наших ворогів, **нам потрібна координуюча установа**, що поладжувала б спірні справи й зміцнювала б нас тим, що не допускала б до зайвого розпорошування енергії. А найбільше енергії ми завжди витрачаємо на внутрішні сварки. Тому то головним завданням УЦГКФ стало: **вдержати мир між українськими організаціями**, діючими на терені Франції, **взаємовідносини, основані на засадах громадської моралі й етики**. Це завдання було урочисто вписане в декларацію, яку урочисто підписали всі члени УЦГКФ... Доки йшло про справи дрібні — все йшло добре. Була й мораль, бо й тут не виставлялося на пробу. Аж ось приходить справа моралі й етики. «Українець» (пробандерівський тижневик — прим. Редакції «УГ») містить наклепницьку замітку **проти організації, що була членом-основником** УЦГКФ. Замітку, що була сперта на «кажуть», або «ходять чутки», отже на жодних фактах, але **з одного боку була образою, а з другого доносом**, не спертим на жодних фактах... Що ж треба зробити? Треба теорію перевести в практику й проголосити, що УЦГКФ, стоячи на засадах етики й моралі, осуджує неетичне й неморальне поступовання. Але ніяк не може статися. Дожидаємо, хвала Богу, до половини травня, **а справа з березня — ніяк не може дійти до свого кінця».**

У розумінні деяких наших розгнузданих політичних (а в тому і громадських) кіл етика і мораль є речі теоретичного порядку, які можна розтягати й закручувати, як американську жуйну гуму. Ми, одначе переконані, що **загал української колонії у Франції позбавиться нарешті наркозів облудної пропаганди політичних пуголовків і дасть їм та їх методам політичної боротьби, недостойним доброго українського імені, належну відсіч, яку дістають вони вже й тепер у інших країнах нашого еміграційного перебування.**

З НАШОГО ЖИТТЯ

ЧЕТВЕРТИЙ З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ

4-й і мабуть останній з'їзд СУП відбувся в днях 15—18 квітня ц. р. в Цуффенгавзен біля Штуттгарту. Помимо того, що багато пластового братства виїхало вже за океан — на з'їзд прибуло около 160 сеніорів (-ок) та старших пластунів (-ок). Злетілись туди усі молоді й старші роками, сиво- і безволосі, немов одна велика й нерозлучна сім'я, з'єднана одною величною ідеєю вічної молодости, краси й повновартісного життя. На багатьох обличчях довгі роки невтомної праці в Пласті викарбували свої сліди, за ними життєвий досвід й важкий пройдений шлях, але душа ця життєрадісна пластова душа, що колись свіжим галасом наповнювала гори й ліси галицьких Карпат, погідну тишу волинських рік чи мальовничі полонини Лутія й Кобилецької Поляни на Закарпатті — лишається вічно юна. Хоч виски обкидало вже сивиною — очі палають молодечим блеском й вірою, що вернуться незабутні дні мандрівних й сталих таборів на рідній землі.

Перший день нарад було присвячено звітуванню та дискусії над звітами Головної Пластової Старшини й Головної Пластової Ради й виборам провідних органів СУП. Начальником ГПС залишився і надалі др. А. Фіголь.

На другий день відбувся з'їзд «сиволосих вовченят» — 2. з'їзд Уладу Пластунів-Сеніорів (УПС), на якому зроблено підсумки праці за останні роки, обмірковано ті пекучі проблеми, що під сучасну пору ворушать уми й душі нашої молоді, та намічено нові напрямні роботи й завдань Сеніорату. Головою УПС обрано незамінного проф. Северина Левицького.

В рамках з'їзду відбулись сходини поодиноких матірних куренів й засідання кооперативи «Пласт».

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МЮНХЕНСЬКОЇ УСГ

12 травня ц. р. студентство Мюнхену зібралося на дев'яті загальні збори Української Студентської Громади (УСГ). Вже сама атмосфера зборів, а також звіти органів Управи дають підстави сподіватися, що відносини серед нашого найбільшого академічного осередку помітно упорядкувалися. Не зважаючи на побоювання деяких «льокальних песимістів», що події на терені кількох важливих громадських інституцій можуть негативно відбитися на студентському житті, збори відбулися у спокійній, діловій атмосфері. Безпосередньою причиною цього були, безперечно, річеві звіти окремих референтів. Що ж до критики, то вона дуже прихильно висловлювалася про діяльність студентів — голови УСГ Корнієнка, організаційного референта Дорожинського та референта преси Кульчицького, доводячи наочно, що робота УСГ була побудована на конструктивних засадах.

Найважливішими справами, що їх обговорювали на зборах УСГ були — матеріяльне забезпечення студентства та інертність значної частини студентської молоді, пов'язана у першу чергу з її матеріяльним станом.

На зборах зазначили, що, не зважаючи на всі заходи КОДУС-у більшість студентів гостро відчуває матеріяльну скруту. Доказом цього є масове припинення студій.

Резолюції, ухвалені зборами УСГ вказують на недоліки у розподілі стипендій різними студентськими і громадськими чинниками. Не рідкі випадки залишення студій на останніх семестрах є загрозливим проявом, з яким треба рішуче боротися, перш за все розподілом стипендій. Безумовно, скромні фонди КОДУС-у і деяка пасивність широких громадських кіл є фактами, що їх УСГ сама вирішити не може. Але недоліки можна знайти і в низових клітинах КОДУС-у (Мюнхенська філія). Враховуючи величезну працю Централі КОДУС-у в Фюрті, можна сподіватися, що допомогова акція наладнається.

Другим негативним явищем, що його також обговорювали збори УСГ, є інертність студентського загалу. Виявом й є цілковите незацікавлення студентською пресою, яка не зважаючи на працю пресового референта в низових студентських клітинах не знаходить майже жадного відгуку. Новообраній управі доведеться докласти багато зусиль, щоб подолати ці нездорові настрої.

Головою УСГ обрано студента П. Дорожинського. Цим самим збори — засвідчили дяку за його дотеперішню працю і висловили також довір'я до управи і висловили також довір'я до управи УСГ, щоб вона і надалі розвивалася в здоровому конструктивному напрямі.

Жар.

АМЕРИКА

□ У Філядельфії готується до постановки опера Я. Кукаренка «Чорноморці». Диригент Я. Барнич, режисер Я. Рудакевич й С. Рубчаківна-Барнич. Наталя Андрусів та інші вокальні сили, що прибули до США, вперше на американській землі виставлять цю оперу.

□ До Мілвокі (Висконсин) прибув з Німеччини баритон Терен-Юськів, який незабаром збагатить мистецьке життя української колонії США. Віримо, що голосово багатий симпатичний оперний співак найде в Америці заслужене прийняття й на більших сценах.

□ 11. 4. ц. р. в Джерзі Сіті (Ню-Йорк) відбулась велика й успішна українська музично-танцювальна манифестація. Промовляли майор міста Еггерс, С. Шумейко, голова УКК й др. Л. Мишуга. Мистецьку частину творили виступи злучених хорів з Джерзі Сіті, Ню-Йорку, Байону, Ньюарку, Єлисабет й сольоспіви Анни Тростянецької-Гейнес та Осипа Стецури. Кульмінаційною точкою фестивалю були «Вечорниці» Ніщинського.

□ Український Конгресовий Комітет в США видав англійською мовою актуальну і вартісну «Історію українського визвольного руху нових часів». Невеличка книжка насвітлює визвольну боротьбу останніх часів. В окремих розділах книжки заторкнено ряд пекучих проблем, а цілість дає американській публичній опінії інформації, які у правдивому світлі показують наші визвольні змагання й політичну працю української еміграції.

□ З нагоди 55-літнього існування Українського Народнього Союзу відбулись ювілейні загальні збори тієї найстаршої і найбільшої української громадської організації в США. УНС об'єднує понад 30 000 осіб й має майна на 10 міл. долярів.

ФІЛІППІНИ

□ Українська колонія Далекого Сходу (Шанґгай), що має переїхати до Аргентини, у числі 143 осіб переходово затрималась на острові Самар на Філіпінах.

КАНАДА

□ В Торонто у місяці квітні ц. р. почав виходити тижневик політики, науки і господарства «Наш Вік». Видавець — І. Гаєдун, гол. ред. — Д. Кислиця.

АНГЛІЯ

□ Англійський Науково-Дослідний Інститут криці й заліза незадовго видасть нову наукову працю відомого українського хеміка, проф. П. Герасименка, який зараз працює у Вел. Британії як дослідник у хемічній металюргії.

АВСТРІЯ

□ За даними Українського Центрального Допомогового Об'єднання, українська колонія в Австрії нараховує 10 880 осіб. Єдиним національно-чистим українським табором є табор в Ландеку. КоДУС реєструє 297 студентів, які студіюють на австрійських високих школах. Пласт об'єднує 491 членів, СУМ — 327. Живу діяльність веде Т-во Українських Політичних В'язнів, Спілка українських науковців, літераторів і мистців (60 членів).

ФРАНЦІЯ

□ Національно-культурне життя української колонії у Франції без огляду на внутрішні міжорганізаційні розбіжності жваво розвивається. Особливо гарно розгортають свою роботу філії т-ва «Просвіта» (Монтуа, Сам Поль, Клермон-Феран). Життя української колонії Парижу збагачує Українська Громада в Пюто, що має свій аматорський драматичний гурток та влаштовує відчити, і Українська Студентська Громада. В неділю 22. 5. ц. р. за численної участи слухачів відбулись в рамках обох організацій виклади О. Штуля («Трагедія Китаю») та О. Лягутенка («Вступ до історії українського мистецтва»).

Читайте
»Український Голос«

Анну Василівну і Мішу мов голками, колють відокремлені від дієслів «сі» (це ж польське «сен», — думає Міша) і [illegible] (адже у недавніх запозиченнях з французької мови наголос має бути на останньому складі. — І невже ж таки професор цього не знає?), а ще більше вражає їх збоку «ступль, писк»... і... «Юзьо».

«Невже ж таки цей професор не знає, що по українському не «Юзко», а «Йосип»?!? А напевно ж вважає себе за національно-свідомого, ще й пишається тим», — думає собі Міша і з почуттям власної вищости міряє грубеньку постать «Юзка» від голови до самих п'ят.

За хвилину всі четверо, згуртувавшись довкола імпровізованого «столика», їдять... Анна Василівна сидить, заложивши ногу на ногу, спідничка на ній коротка, — старої моди, і пан професор зовсім виразно розглядає її ніжки, що так мило рожевіють з-під павутиння тонесеньких чорних панчішок.

Раптом з сусіднього купе чується галас, крик і навіть жіночі сльози...

— Що там сі стало, до холери? — питає пан професор, брови його здивовано підносяться догори, а права рука, що тримає підсмажену ніжку курчати, шорстко застигає в повітрі. — Що сі стало?

— Скандал в благородним семействі, — гуде басом Міша, смачно перековуючи «[illegible]» з хлібом.

— Вже, я зараз подивлюся! — каже Анна Василівна і робить рух підвестися: вона жінка, до всього цікава жінка, і її так і кортить подивитися, чого це там сваряться. Її маленька, з рожевими краєчками хусточка непомітно падає додолу.

— Але ж, прошу пані! — пан професор спиняє її, зробивши елегантний жест у повітрі білою, випещеною рукою: — Де ж би я на то позволив, жеби пані професорова сі фатиґувала під час їди? ... — Прошу, пані! — й подає їй хусточку.

Саме у цей час він устигає проковтнути останні залишки курятини з мініятюрної ніжки «ципльонка» і, мабуть саме тому, знову звертаючись до Анни Василівни, додає:

— Цілую ручки, прошу пані, цілую ручки! Але ж то пишне, прошу пані!

Анна Василівна трохи приголомшена таким несподіваним накопиченням галантности, вона боїться, що пан професор і справді захоче поцілувати її ручку, білу ручку, яка, на жаль, носить на собі виразні сліди безпосереднього контакту зі смаженою курятиною. Як бути? На всякий випадок, витираючи свої пальчики, об щойно одержану від пана професора хусточку і граючи своїми «вогнистими» очима, вона питає, виконуючи найкращу усмішку з усіх, на які вона лише здібна...

— А може Ви, пан професор, ще й крилушко скушали б? Прошу дуже! — останні два слова вона додає, наслідуючи галантні вирази самого пана професора.

— Ні, ні! Цілую ручі! Цілую ручі! — і він встає: — Тепер най но я вже сам сі подивлю, що там сі діє! ... Цікаво знати, прошу панства, чого там так кричут...

Міша і пані професорова мовчки доїдають свої порції, дістаючи маленькі дзеркальця. Анна Василівна чепуриться, ще раз витирає руки хусточкою і... вона вже готова піти до сусіднього купе: це ж бо так цікаво! Але... галас за стіною вже майже замер (а шкода!) і до купе повертається пан професор.

— Некультурність, прошу панства! Некультурність! — твердо й гостро каже він: — Прошу я вас, то ци знає, як треба сі поводити у вагоні!

І він прямує на своє місце.

— А Ви, конечно, граєте в шахмати? — питає несподівано Міша, звертаючись до пана професора.

Не кажучи вже про «конечно», сама побудова питання не подобається панові професорові, на його думку, Міша мав би спитати так: «А чи пан професор не грають в шахи?», бо ж це не звичайно ставити запитання у другій особі, — треба неодмінно в третій, так як у вельможів... Та й сам Міша йому несимпатичний. Але... перспектива дати «мата» цьому «східнякові» надто принаблива...

— Так, граю, — коротко й сухо відповідає пан професор.

— Ну, то заграєм? Да? — питає Міша і дістає з наплечника шахи.

За пару хвилин два українці — Юзко і Міша, забувши про все на світі, потонули в спогляданні поля бою шахових фігур...

— А дві українки — Нюра і Гелька кілька хвилин не знаходили теми... Гелька щось довго порядкувала після сніданку, а Нюра із заздрістю поглядала на її довгу, модну сукню... Зауваживши це Гелька кинула зневажливий погляд на коротку й приношену спідничку Нюри...

Цього було досить, щоб виникла розмова на тему нової моди на довгі сукні...

Вставши, щоб повісити на гачок свій плетений кошичок, Гелька не поспішала сісти... Повертаючись на всі боки, вона продемонструвала свою модну сукню перед заздрісними очима Нюри...

— То є цілком модерна сукня, прошу пані!

А Нюрині очі так й прикипіли до сукні... Підбадьорена цією увагою Гелька додала:

— Прошу сі подивити, як то сі файно репрезентує! Все що модне, то є файно, прошу пані!

А потяг ритмічно складає якогось одноманітного віршика, намотуючи нескінченну пряжу кілометрів на свої шталеві колеса... І годинники в кишенях Юзки та Міші з неблагатною точністю відстукують хвилини, які падають у вічність і не повернуться назад ніколи... «Так — так», — зі старечою мудрістю та вічним спокоєм промовляють вони: — «Так — так!..»

(Далі буде)

Вісті з України

Премії за виконання партійних замовлень

ЛАВРЕАТИ

Московська «Літературная газета» 10 квітня ц. р. опублікувала ухвалу ради міністрів СССР про надання сталінських премій за визначні праці в 1948 р. в ділянці художньої прози, поезії, драматургії, художньої кінематографії, хронікарсько-документальної кінематографії, музики, театрально-драматичного мистецтва, оперового і балетного мистецтва, малярства, скульптури й архітектури.

Серед відзначених преміями сталінських письм і діячів советського «мистецтва» є також і кілька українських земляків: **Олесь Гончар** (премія 2-го ступеня за роман «Злата Прага»), **Іван Рябокляч** (премія 3-го ступеня за повість «Золототисячник»), **Юрій Яновський** (премія 3-го ступеня за цикль оповідань «Київські оповідання»), **Микола Бажан** (премія 2-го ступеня за цикль віршів «Англійські враження»), **Олександер Корнійчук** (премія 1-го ступеня за п'єсу «Макар Діброва»), молодий композитор **Аркадій Филипенко** (премія 2-го ступеня за струнний квартет ч. 2), художники **Анатоль Горпенко** і **Петро Жигимонт** (премія 2-го ступеня за картину «Форсування Дніпра військами советської армії»), **група артистів Київського державного академічного театру опери й балету ім. Шевченка** за виконання опери «Іван Сусанін» (за царської Росії ця опера називалася «Життя за царя»!) і **група артистів Київського академічного драматичного театру ім. Франка** за виконання п'єси «Макар Діброва» Корнійчука.

У ДУСІ «СОЦІЯЛІСТИЧНОГО РЕАЛІЗМУ»

Пам'ятаючи недавню чистку «космополітів» у советській літературі, **не тяжко відгадати, які саме твори були відзначені сталінськими преміями.**

Характерне, що наприклад, відзначена **була** премією 3-го ступеня повість молодого черкеського письменника Тенга Лебедєва «Світло в Коорді», яка недавно була **забракована** жюрі конкурсу в наслідування естонським надзвичайним художньої літератури. Нічого дивного, бо ж **за новою лінією партії**, про яку недавно писала московська «Літературная газета» (20. 4. 49.) **художнім твором може бути тільки твір партійний.** Ця його партійність мусить у модернізованій «подвиги» Советського Союзу, героїв «вітчизняної війни», передовиків советського господарства, корифеїв російської культури, має поставити боротьбу проти «буржуазного Заходу» і протиставити йому «найпередовішу країну соціялізму», вчити і директивувати на кожному кроці «інтернаціональному» братові советських народів з «великим братнім російським народом». За цими вимогами й відзначені сталінськими преміями «найкращі» праці 1948 р.

«Чудове життя нашої батьківщини! — ось про що говорить нам наша література», пише у «Літературній газеті» Єрмілов, обговорюючи твори, відзначені сталінською премією. Ці вибрані твори «відображують» величезну зрілість советських трудящих мас і їхній нечуваний ентузіязм у будівництві господарства країни для скорішого переходу від соціялізму до комунізму». «Всі думки героя п'єси Корнійчука — старого шахтаря Макара Діброви віддані великій мрії — мрії про комунізм. Діброва щасливий, що і йому судилося побачити на власні очі комуністичне завтра» («Літ. газета» ч. 29).

І Діброва не дивлячись на те, що він може спокійно відійти на пенсію, «стає добровільно до праці на шахті, щоб «підняти її до рівня передових шахт Донбасу». Такі самі герої і всіх інших творів, що мають на меті показати «передовий дотик і невпинний розвиток життя в Советському Союзі». Такими є і Максим Золототисячник у творі Рябокляча, який разом з іншими колгоспниками бореться за піднесення врожайности колгоспу. Такі ж англійські селяни, що борються з «визиском» англійських бандитів у творі Сакса «В орбіті», такі робітники Донбасу у творі Пьянова «Сталь і шлак», такі винахідники техніки, як наприклад машиніст Сібирцов у творі Сурова «Зелена вулиця».

Поет Щипачов вихвалює в своїй премійованій збірці «любов советської людини до праці і перевагу советської людини над людиною буржуазного, власницького суспільства». Все це має відображувати «дух советського реалізму». Недаром після висновків над фантичною діяльністю звучать слова Єрмілова в «Літературній газеті»: «Відколи ще література не розкривала нам з такою глибиною світу, життя, почуттів соціялістичної праці...». Такий би, мовляв, надзвичайний злет життя людей небаченої батьківщини не... [illegible] ... вже в творах ... [illegible] ... всюди ми бачимо героїв ... нашого життя, його ... [illegible] ... догідного життя.

Може най... цікавими ... цього «року» є твір молодого письменника Ажаєва «Далеко від Москви» (відзначений премією 1-го ступеня), який в ... на ... [illegible] ... в ... 1942 ... [illegible] ... у

сибірській тайзі. «Це роман, — пише Єрмілов — про більшовиків, що виховують колектив, про більшовицькі методи керування ідейним, творчим, продуктивним, духовним зростанням людей, про особливу більшовицьку науку любовного вирощування людей, про материнсько-ніжну і материнсько-сувору, вимагаючу любов нашої батьківщини, нашої партії до советських людей». От, бач, у який спосіб «ідейно виховані більшовиками» освоюють сибірські нетрі і хай хтось з «капіталістично-буржуазних» «імперіялістів» доведе, що насправді це освоювання проводиться руками мільйонів каторжників...

РОСІЯ, РОСІЯ, РОСІЯ ...

Любов усіх поневолених Москвою народів до Росії, російського народу та «найпередовішої» російської культури — це невід'ємний мотив у сучасній советській літературі. Наявність цього мотиву особливо підкреслюється в цілому ряді премійованих творів.

«Велику ролю передової культури російського народу розуміли кращі представники народів, що жили на території царської Росії. Російський народ на чолі з партією Леніна-Сталіна об'єднав у братній сім'ї всі братні советські народи, високо підніс культуру раніше відсталих народів, привів їх до розквіту», писала «Літ. газета». Це і підкреслює казахський письменник Ауезов у своєму «історичному» творі «Абай». Герой повісті казахський клясик-письменник Абай Кунанбаєв, за повістю Ауезова, виріс тільки завдяки російській поезії і думки про російську культуру, про ролю Росії для казахського народу (очевидно, позитивну — Ред.) все більше опановують поета». А герой повісті латвійського письменника Лаціса «Буря», Пранціс, доходить з захопленням: «Шапку треба зняти перед цим (російським — Ред.) народом, тому що він створив те, що ні одній ще нації не було під силу. Не фанатизм, а глибока мудрість, не короткотривале кипіння пристрастей, а велетенська творча сила, певне усвідомлення своєї історичної слушности — ось що робить великим російський народ». «Так, — додає інший герой цієї повісти Сауєум, — і при цьому ще абсолютна справедливість по відношенню до інших народів: якщо так можна висловитися, незвичайне моральне ставлення до інших націй». Коментуючи ці слова, Єрмілов у «Літ. газеті» додає ще від себе: **«Вихований Леніним і Сталіним, всією своєю великою культурою, російський нарід цілком справедливо є старшим братом всіх советських народів».**

Цього «старшого брата» люблять (бо **мусять** любити!) всі «щасливі» народи СССР, він завжди стояв і стоїть біля них, немов «добрий дух-опікун» і, звичайно, «допомагає і допомагає» їм у їхній боротьбі за свободу». У премійованих драмах грузинського драматурга Шашіашвілі він допомагає грузинському народові в його боротьбі проти турецького поневолення. А тепер хто ж може бути найбільшим ворогом національної свободи «щасливих» народів Советського Союзу? Тільки англо-американські «імперіялісти» у спілці з місцевими «буржуазними націоналістами». І **російський «народ-богоносець» «допомагає»** чужим «визволитися» з ярма американського колонізатора містера Томпсона (роман «Алітет іде в гори» Семушкіна), «визволяє» білорусів (Я. Колас «Хата рибака»), «визволяє» чехів (Гончар — «Злата Прага»), «допомагає» одній з «народньо-демократичних» країн ліквідувати темні махінації місцевих націоналістів і католиків, що діяли за вказівками «американського колонізатора» Мак-Гіля (Н. Вірта «Змова засуджених») тощо.

І наш Микола Бажан добре вивчив теперішню кон'юнктуру, пишучи свої «Англійські враження». Характеризуючи цей його твір, А. Макаров пише у «Літ. газеті»: «це політичне вістря і в кожні рисунки образів післявоєнної Англії». Автор змальовує важке життя простих людей праці Англії, гірку долю її захисників — вояків, що ночують під лондонськими мостами, творить сатиричні портрети «державних мужів» — викоблених підписувачів війни, доказує продажність урядовців від, що плазують перед капіталістичною Америкою».

На цю саму тему, але вже про саму Америку пише другий лавреат сталінської премії К. Симонов («Друзі й вороги»). Але на тлі цього похмурого образу «капіталістичного світу», контрастом якого є «щасливе» й радісне життя советських людей, вироставить на Заході нові сили опротиву «капіталістичній» системі. І звичайно, такі їхні погляди спрямовуються на «найпередовішу країну соціялізму» і на Кремль.

ПРОПАГАНДИВНІ АГІТКИ

Цей короткий огляд премійованих творів дозволяє поставити питання, чи взагалі можна говорити про советську літературу, чи швидше тут справу маємо з пропагандивними агітками. **Немає сумніву, що всі т. зв. советська література звелася до ролі пропагандивної агітки.** Це ... [illegible] ... і советські фельдфебелі від літератури. Так, наприклад, Горбатов, виступаючи на засіданні секції прози Спілки письменників СССР проти західних «космополітів» про нехудожність і публіцистичність найновішої советської літератури, заявив, що саме **«публіцистичність — це один з елементів художности советської літератури».** Насправді ж ця публіцистичність за наказом партії вбила всі інші елементи в творах. **І література, мистецтво, кіно, радіо разом з пресою, немов велетенський обух, мають вбивати в советської людини всякі «сторонні» думки й перетворювати її духовість на автомат,** який реагує тільки на те, що визначає Кремль у своїй черговій лінії.

☐ ДВІ ДИВІЗІЇ ВІЙСЬКА ПРОТИ ПОВСТАНЦІВ. Часопис «Ню-Йорк Таймс» **у числі за 18 травня повідомив,** що за одержаними інформаціями советський уряд примушений був вислати на допомогу НКВД дві дивізії війська для боротьби з українськими й кавказькими повстанцями. Хоч, — пише часопис, ці повстанці не творять поважної загрози для Москви, то однак дотепер їй не вдалося задушити повстанського руху.

☐ З ЕНТУЗІЯЗМОМ ПІДПИСУЮТЬ ПОЗИКУ. Советська преса в останньому часі широко розписується про те, як то всі селяни й робітники «з незвичайним ентузіязмом» підписують чергову післявоєнну позику на відновлення і розвитку народнього господарства. Згідно з постановою всесоюзної ради професійних спілок кожен трудящий має дати в позику державі бодай місячний свій заробіток. Тому можна собі уявити, як виглядає «ентузіязм» і «патріотичне піднесення» трудящих України.

☐ СТОРІЧЧЯ П. МИРНОГО. З нагоди сторіччя з дня народження письменника П. Мирного (13 травня) відбулася у Києві наукова сесія інституту української літератури. У доповідях, виголошених на засіданнях цієї сесії, і в урядовій постанові про святкування ювілею П. Мирного головну увагу звернуто на доведення того, що, мовляв, Мирний вчився на зразках «найпередовішої в світі» російської літератури, приятелював з російськими письменниками і ненавидів таких «українських націоналістів», як Грінченко, Куліш й інші.

☐ ЗАХІДНЯ УКРАЇНА ЩЕ НЕ ЦІЛКОМ ПЕРЕВИХОВАНА. У Львові відбулася партійна нарада, присвячена справі масово-політичної роботи серед колгоспників та селян односібників західніх областей України. На нараді ствердили великі недомагання у політичній роботі, а зокрема наголошувано недооцінювання ролі партійного і комсомольського активу серед робітників і селян. З'їзд ухвалив вислати ... [illegible] ... партійних і комсомольських працівників в дан... [illegible]

Переселенчі справи

Важливі інформації для емігрантів до США

12 травня відбулася у Франкфурті НАДЗВИЧАЙНА ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ, скликана шефом американської ДП комісії в Европі п. Сквадріллі. Як повідомляє кореспондент «Неділі», п. Сквадріллі відразу ж у вступному слові заявив, що він має передати представникам преси ДП дві важливі заяви, через те що **закон про еміграцію до США пов'язаний з певним речинцем, комісія ДП намагається якнайшвидше здійснити переселення, по можливості ще до кінця визначеного речинця.** Крім того цей поспіх умовлений ще й бажанням закінчити невідрадне животіння ДП по таборах.

Дотепер до США виїхало 28 тис. ДП. У травні виїде 11 тис., у червні 12 тис., а у наступних місяцях ще більше.

На жаль однак, багато ДП намагаються відкласти свій виїзд вже після полагодження всіх формальностей, а дехто навіть і в останню хвилину відмовляються емігрувати або не з'являються до призначених транспортів. **Така поведінка не тільки дезорганізує справу переселення, але й викликає негативне враження серед американського народу, а цим самим шкодить усім емігрантам.** В останній час число таких ДП, які не з'являються вчасно до транспорту, досягло 20%.

Пан Сквадріллі заявив, що **комісія ДП братиме до уваги поважні причини спізнення чи неможливости виїзду,** наприклад захворування когось з членів родини ДП або його самого тощо. **Взагалі ж ІРО боротиметься рішуче проти таких не виправданих спізнень.**

Далі п. Сквадріллі обговорив справу свідомого фальшування документів і персональних даних тих ДП, **які боялися примусової репатріяції.** Йому відомо, що під час масової репатріяції багато українців і балтійців намагалися, фальшуючи документи, подавати себе за польських громадян. **Тепер немає підстав залишати цю справу в такому стані, тим більше, що згодом ці сфальшовані дані можуть спричинити цим особам великі труднощі,** у першу чергу в еміграції з Німеччини чи Австрії. Тому п. Сквадріллі радить НЕГАЙНО **виправити ті дані.**

Це саме стосується також і участи у німецьких військових організаціях. Це торкається передусім українців та балтійців, які у наслідок примусової мобілізації або якимись іншими шляхами потрапили до війська ворожого альянтам. **Сам факт, що хтось служив у німецькій армії, не може бути підставою відмовлення у праві виїзду до США, але затаювання цього факту може перешкодити у виїзді,** бо американські чинники користуються з багатьох джерел інформацій.

Про заяви «Неділі» ... [illegible] ... до п. Сквадріллі за пояснення у справі доносів на багатьох українських ДП з-під самих же ДП. У наслідок цих доносів багато осіб затримано в евакуаційних таборах або навіть повернено з Бремену. Пан Сквадріллі відповів на це, що **сам донос не може бути причиною виключення від виїзду.** Щоправда, немає окремого комітету перед яким емігрант міг би боронитися від поставлених йому в доносі закидів. Однак відповідні чинники розглядають кожну таку справу на протязі трьох тижнів, а надалі кожному, кого відкинуть у зв'язку з доносом, подаватимуть причину, через яку саме його відкинули.

Співробітник американської комісії ДП п. О'Коннор поділився з представниками преси інформаціями про ставлення американського народу до ДП. ДП відносять проблеми в Америці добре враження. Однак **трапляються випадки, що деякі емігранти своєю поведінкою підривають серед американців довір'я до інших ДП.** Так, наприклад, дехто з ДП, приїхавши до США на безімене запотребування, вже через тиждень залишає того, хто це запотребування дав, і переїжджає до своїх знайомих чи рідних в інше місце. Нечесністю з боку ДП є також і заходи у справі запотребування виїзду в кількох установах і кількох людей в Америці. У наслідок цього одна особа одержує кілька запотребувань, а інші особи взагалі не можуть їх дістати.

П. О'Коннор повідомив, що **ДП комісія докладає всіх зусиль у справі одержання великої кількости безіменних запотребувань, які будуть справедливо розподілені між представниками різних національних груп.** Він сподівається, що пощастить у цей спосіб перевезти до США 130 тис. емігрантів.

Врешті п. О'Коннор поінформував про те, що кожен емігрант, приїхавши до порту США, буде там цілком забезпечений: він отримає залізничний квиток для дальшої подорожі до місця свого поселення, а ті, що не знають англійської мови, одержать дружевну інструкцію для кондукторів, які мають доставити емігрантові або багаж до місця його призначення.

ПЕРЕСЕЛЕНЧІ ПОВІДОМЛЕННЯ

☐ На підставі інформацій з керівних органів ІРО, **переселенці до США можуть пересилати свій багаж на будьяку адресу своїх родичів та друзів,** які живуть в США. Для переселенців до інших країн порядок пересилання багажу той самий. **Видавці та журналісти мають право взяти з собою, крім 100 кгр. багажу, ще 150 кгр. річей, які потрібні для їхнього фаху:** книжки, часописи, друкарські машинки тощо.

☐ **ІРО категорично забороняє перевозити з собою на літаках такі речі: вибухові** предмети (навіть запальнички), **шкляні предмети** (навіть люстерка), **різні ліки та вогнепальні речовини.** Крім того **не дозволяється брати з собою багажу з твердим пакуванням,** отже валізи, скрині тощо. Всі ці речі мають бути здані або до перевезення їх пароплавом, або в багажовому відділі літака.

☐ У травні ц. р. (за планом ІРО) має виїхати з Німеччини до США 10 тис. ДП.

☐ Уряд Чіле склав договір з ІРО про переселення **2 тис. фахівців. До цього часу в Чіле емігрувало 1181 чол. ДП, переважно з Австрії.**

Оголошення

Правління Об'єднання Українських Письменників «Молоде Покоління» звертається з проханням до всіх українських видавництв на еміграції надсилати по одному примірнику своїх видань (часописи, книжки, журнали) на адресу: **Іван Манило,** Vereinigung der ukrainischen Schriftsteller — „Junge Generation" Augsburg 1, postlagernd, Germany.

УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ НІМЕЧЧИНИ

подає адресу свого бюра і банкового конта: Bund der Ukrainer in Deutschland, Zentralstelle München 25, Dankheitraße 4/6 — Bayerische Vereinsbank München, Konto 422 176.

«Український Голос»

Редагує Колегія.

Гол. редактор Володимир Маруняк.

Редакція застерігає за собою право скорочування статтей. Статті, підписані повним прізвищем автора або ініціялами, не обов'язково висловлюють думку Редакції. Непідписані статті є працею редакційною. Передрук матеріялів у цілості дозволений лише за попереднього дозволу Редакції. Цитування дозволяється з поданням джерела. У справі рукописів листування не провадимо. Означеного тексту замовлені статті. За оголошення Редакція не відповідає.

Адреса Редакції та Адміністрації — „Ukrainische Stimme" München 8, Ayingerstraße 25-с.

Ukrainian Newspaper „Ukrainian Voice". Authorised by CAD, EUCOM HQ. Authorization April 11, 1949, No UNDP 135, weekly, circulation 3000 copies, 12 pages. Publisher: [illegible] Lychol... Munich, ... Printer: „Sudost-Kurier", Bad Reichenhall.